

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai pracinami naudojantis šiame dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B**

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2009/43/EB

2009 m. gegužės 6 d.

dėl su gynyba susijusių produktų siuntimo Bendrijoje sąlygų supaprastinimo

(Tekstas svarbus EEE)

(OL L 146, 2009 6 10, p. 1)

iš dalies keičiama:

Oficialusis leidinys

		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	2010 m. lapkričio 22 d. Komisijos direktyva 2010/80/ES	L 308	11	2010 11 24
► <u>M2</u>	2012 m. kovo 22 d. Komisijos direktyva 2012/10/ES	L 85	3	2012 3 24
► <u>M3</u>	2012 m. gruodžio 14 d. Komisijos direktyva 2012/47/ES	L 31	43	2013 1 31
► <u>M4</u>	2014 m. sausio 29 d. Komisijos direktyva 2014/18/ES	L 40	20	2014 2 11
► <u>M5</u>	2014 m. gruodžio 12 d. Komisijos direktyva 2014/108/ES	L 359	117	2014 12 16
► <u>M6</u>	2016 m. gegužės 27 d. Komisijos direktyva (ES) 2016/970	L 163	1	2016 6 21
► <u>M7</u>	2017 m. kovo 7 d. Komisijos direktyva (ES) 2017/433	L 70	1	2017 3 15
► <u>M8</u>	2017 m. lapkričio 8 d. Komisijos direktyva (ES) 2017/2054	L 311	1	2017 11 25

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA
2009/43/EB**

2009 m. gegužės 6 d.

**dėl su gynyba susijusių produktų siuntimo Bendrijoje sąlygų
supaprastinimo**

(Tekstas svarbus EEE)

1 SKYRIUS

DALYKAS, TAIKYMO SRITIS IR SĄVOKOS

1 straipsnis

Dalykas

1. Šios direktyvos tikslas – supaprastinti su gynyba susijusių produktų siuntimo Bendrijos viduje taisykles ir procedūras siekiant užtikrinti deramą vidaus rinkos veikimą.
2. Direktyva neturi poveikio valstybių narių sprendimo laisvei vykdant su gynyba susijusių produktų eksporto politiką.
3. Ši direktyva taikoma laikantis EB sutarties 30 ir 296 straipsnių.
4. Ši direktyva neapriboja valstybių narių galimybių palaikyti ir toliau plėtoti tarpvyriausybinių bendradarbiavimą, laikantis šios direktyvos nuostatų.

2 straipsnis

Taikymo sritis

Ši direktyva taikoma su gynyba susijusiems produktams, įtrauktiems į priedą.

3 straipsnis

Sąvokos

Šios direktyvos tikslais taikomos šios sąvokos:

1. su gynyba susijęs produktas – bet kuris produktas, nurodytas priede;
2. siuntimas – bet koks su gynyba susijusio produkto perdavimas arba perkėlimas iš tiekėjo kitos valstybės narės gavėjui;
3. tiekėjas – Bendrijoje įsisteigęs juridinis arba fizinis asmuo, kuris teisiškai atsakingas už siuntimą;

▼B

4. gavėjas – Bendrijoje įsisteigęs juridinis arba fizinis asmuo, kuris teisiškai atsakingas už siunčiamų produktų gavimą;
5. siuntimo licencija – valstybės narės nacionalinės institucijos leidimas tiekėjams siųsti su gynyba susijusius produktus kitoje valstybėje narėje esančiam gavėjui;
6. eksporto licencija – leidimas tiekti su gynyba susijusius produktus bet kurioje trečiojoje šalyje esančiam fiziniam ar juridiniam asmeniui;
7. pervežimas – su gynyba susijusio produkto gabenimas per vienos arba daugiau valstybių narių, išskyrus kilmės valstybę narę ir gaunančiąją valstybę narę, teritoriją.

II SKYRIUS

SIUNTIMO LICENCIJOS

4 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siunčiant su gynyba susijusius produktus iš vienos valstybės narės į kitą turi būti gautas išankstinis leidimas. Pervežant su gynyba susijusius produktus per valstybių narių teritorijas arba juos įvežant į valstybės narės, kurioje yra gavėjas, teritoriją, nereikia jokio papildomo kitų valstybių narių leidimo, tačiau tai neturi įtakos nuostatų, skirtų saugoti viešąją tvarką arba užtikrinti visuomenės saugumą, pvz., *inter alia*, transporto saugą, taikymui.
2. Nepaisant 1 dalies, valstybės narės gali su gynyba susijusių produktų siuntimui netaikyti reikalavimo gauti 1 dalyje nurodytą išankstinį leidimą, kai:
 - a) tiekėjas arba gavėjas yra Vyriausybės įstaiga arba ginkluotojų pajėgų dalis;
 - b) produktai tiekiami Europos Sąjungai, NATO, TATENA arba kitoms tarptvyriausybiniams organizacijoms jų užduočių vykdymui;
 - c) siuntimas yra būtinas bendrai valstybių narių vykdomai ginklavimosi programai įgyvendinti;
 - d) siuntimas yra susijęs su humanitarine pagalba ištikus nelaimėi arba yra dovana nepaprastosios padėties atvejui; arba
 - e) siuntimas būtinas remonto, priežiūros, parodos arba demonstravimo tikslais arba po jų.

▼B

3. Valstybės narės prašymu arba jos iniciatyva Komisija gali iš dalies pakeisti 2 dalį ir įtraukti atvejus, kai:

- a) siuntimas vykdomas sąlygomis, kurios nekelia pavojaus viešajai tvarkai arba visuomenės saugumui;
- b) reikalavimas gauti išankstinį leidimą tampa nesuderinamas su valstybės narės tarptautiniais įsipareigojimais priėmus šią direktyvą; arba
- c) tai būtina tarpvyriausybinių bendradarbiavimo tikslais, kaip nurodyta 1 straipsnio 4 dalyje.

Tokios priemonės, skirtos neesminėms šios direktyvos nuostatomis iš dalies keisti ją papildant, priimamos laikantis 14 straipsnio 2 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

4. Valstybės narės užtikrina, kad tiekėjai, pageidaujantys siųsti su gynyba susijusius produktus iš jų teritorijos, galėtų naudotis bendrosiomis siuntimo licencijomis arba prašyti visuotinių arba individualių siuntimo licencijų pagal 5, 6 ir 7 straipsnius.

5. Su gynyba susijusiems produktams arba jų kategorijoms siuntimo licencijos rūšį valstybės narės nustato vadovaudamosi 5, 6 ir 7 straipsnių nuostatomis.

6. Valstybės narės, atsižvelgdamos, *inter alia*, į dėl siuntimo kylančią žmogaus teisių, taikos, saugumo ir stabilumo užtikrinimo riziką, nustato visas siuntimo licencijų sąlygas, įskaitant bet kokius apribojimus, taikomus eksportuojant su gynyba susijusius produktus trečiojoje šalyje esantiems juridiniams ar fiziniams asmenims. Valstybės narės, laikydamosi Bendrijos teisės, gali pasinaudoti galimybe prašyti galutiniam naudotojui teikiamų garantijų, įskaitant galutinio naudotojo pažymėjimus.

7. Valstybės narės nustato komponentų siuntimo licencijų sąlygas remdamosi siuntimo pavojingumo vertinimu pagal, *inter alia*, toliau išvardytus kriterijus:

- a) komponentų pobūdis atsižvelgiant į produktus, į kuriuos jie bus montuojami, ir atsižvelgiant į bet kokią gatavų produktų galutinį panaudojimą, galintį kelti susirūpinimą;
- b) komponentų svarba atsižvelgiant į produktus, į kuriuos jie montuojami.

▼B

8. Išskyrus atvejus, kai valstybės narės mano, kad komponentus siųsti gali būti pavojinga, valstybės narės neturėtų nustatyti tokių komponentų eksporto apribojimų, jei gavėjas pateikia naudojimo deklaraciją, kurioje jis patvirtina, kad pagal konkrečią siuntimo licenciją siunčiami komponentai integruoti ar bus integruoti į jo paties produktus ir todėl jie vėliau negali būti siunčiami ar eksportuoti, nebent tik priežiūros arba remonto tikslais.

9. Valstybės narės gali panaikinti, sustabdyti anksčiau išduotas siuntimo licencijas arba apriboti jų naudojimą dėl priežasčių, susijusių su jų esminiais saugumo interesais, viešosios tvarkos, visuomenės saugumo tikslais arba jei nesilaikoma prie siuntimo licencijos pridėtų sąlygų.

*5 straipsnis***Bendrosios siuntimo licencijos**

1. Valstybės narės turi paskelbti bendrąsias siuntimo licencijas, kuriomis tiesiogiai leidžiama jų atitinkamose teritorijose įsisteigusiems tiekėjams, atitinkantiems siuntimo licencijoje nurodytas sąlygas, siųsti siuntimo licencijoje nurodytus su gynyba susijusius produktus kitoje valstybėje narėje esantiems tam tikros kategorijos arba tam tikrų kategorijų gavėjams.

2. Nedarant įtakos 4 straipsnio 2 dalies taikymui, bendrosios siuntimo licencijos turi skelbiamos bent šiais atvejais:

a) gavėjas priklauso valstybės narės ginkluotosioms pajėgoms arba gynybos srities perkančiajai organizacijai, kuri įsigyja produktus tik valstybės narės ginkluotųjų pajėgų naudojimui;

b) gavėjas yra pagal 9 straipsnį sertifikuota įmonė;

c) siuntimas atliekamas demonstravimo, vertinimo ir parodų tikslais;

d) siuntimas atliekamas priežiūros ir remonto tikslais, jei gavėjas yra pirminis su gynyba susijusių produktų tiekėjas.

3. Valstybės narės, dalyvaujančios valstybių narių tarpvyriausybiniame bendradarbiavimo programoje dėl vieno ar daugiau su gynyba susijusių produktų kūrimo, gamybos ir naudojimo, gali skelbti bendrąją siuntimo licenciją produktams, kurie būtini programai vykdyti, siųsti į kitas toje programoje dalyvaujančias valstybes nares.

▼B

4. Valstybės narės, nepažeisdamos kitų šios direktyvos nuostatų, gali nustatyti registravimo sąlygas prieš panaudojant bendrąją siuntimo licenciją pirmą kartą.

*6 straipsnis***Visuotinės siuntimo licencijos**

1. Valstybės narės individualaus tiekėjo prašymu nusprendžia suteikti visuotines siuntimo licencijas, kuriomis leidžiama siųsti su gynyba susijusius produktus gavėjams vienoje arba keliuose kitose valstybėse narėse.

2. Valstybės narės kiekvienoje visuotinėje siuntimo licencijoje nustato su gynyba susijusius produktus arba produktų, kuriems taikoma visuotinė siuntimo licencija, kategorijas, įgaliotuosius gavėjus arba gavėjų kategoriją.

Visuotinė siuntimo licencija suteikiama 3 metų laikotarpiui, kurį valstybės narės gali atnaujinti.

*7 straipsnis***Individualiosios siuntimo licencijos**

Valstybės narės nusprendžia individualaus tiekėjo prašymu suteikti individualiąsias siuntimo licencijas, kuriomis leidžiama vieną kartą siųsti nurodytų su gynyba susijusių produktų nurodytą kiekį, visą iš karto arba per kelis kartus, vienam gavėjui:

- a) kai prašoma siuntimo licencijos tik vienam siuntimui;
- b) kai tai būtina ginant savo esminius saugumo interesus arba saugant viešąją tvarką;
- c) kai tai būtina laikantis tarptautinių prievolių ir įsipareigojimų, kuriuos turi valstybės narės; arba
- d) kai valstybė narė turi svarių priežasčių manyti, kad tiekėjas negalės laikytis visų nuostatų ir sąlygų, būtinų visuotinei siuntimo licencijai suteikti.

III SKYRIUS

INFORMAVIMAS, SERTIFIKAVIMAS IR EKSPORTAS PO SIUNTIMO*8 straipsnis***Tiekėjų teikiama informacija**

1. Valstybės narės užtikrina, kad su gynyba susijusių produktų tiekėjai praneštų gavėjams siuntimo licencijos naudojimo sąlygas, įskaitant apribojimus, dėl su gynyba susijusių produktų galutinio naudojimo arba eksporto.

▼B

2. Valstybės narės užtikrina, kad tiekėjai per deramą laikotarpį praneštų valstybės narės, iš kurios teritorijos pageidauja siųsti su gynyba susijusius produktus, kompetentingoms institucijoms apie savo ketinimą pirmą kartą naudoti bendrąją siuntimo licenciją. Valstybės narės gali nurodyti papildomą informaciją, kurios gali reikėti siunčiant su gynyba susijusius produktus pagal bendrąją siuntimo licenciją.

3. Valstybės narės užtikrina ir reguliariai tikrina, kad tiekėjai išsamiai registruotų visus siuntimo atvejus pagal atitinkamoje valstybėje narėje galiojančius įstatymus, ir nustato atskaitomybės reikalavimus, susijusius su bendrosios, visuotinės arba individualiosios siuntimo licencijos naudojimu. Tokiame registre turi būti komerciniai dokumentai, kuriuose nurodyta:

- a) su gynyba susijusio produkto aprašymas ir nuoroda priede;
- b) su gynyba susijusių produktų kiekis ir vertė;
- c) siuntimo datos;
- d) tiekėjo ir gavėjo pavadinimas ir adresas;
- e) jei žinoma, su gynyba susijusio produkto galutinis panaudojimas ir galutinis naudotojas; ir
- f) įrodymas, kad siuntimo licencijoje nurodyta eksporto apribojimo informacija buvo perduota su gynyba susijusių produktų gavėjui.

4. Valstybės narės užtikrina, kad tiekėjai laikytų 3 dalyje nurodytus registrus bent tokį laikotarpį, kuris yra lygus atitinkamos valstybės narės įstatymuose ūkinės veiklos vykdytojams taikomam duomenų laikymo laikotarpiui, ir bet kokių atvejų ne mažiau kaip trejus metus nuo kalendorinių metų, kuriais vyko siuntimas, pabaigos. Jie pateikiami valstybės narės, iš kurios teritorijos tiekėjas siunčia su gynyba susijusius produktus, kompetentingų institucijų prašymu.

*9 straipsnis***Sertifikavimas**

1. Valstybės narės skiria kompetentingas institucijas jų teritorijose įsisteigusiems su gynyba susijusių produktų pagal siuntimo licencijas, kitų valstybių narių paskelbtas pagal 5 straipsnio 2 dalies b punktą, gavėjams sertifikuoti.

▼ B

2. Sertifikuojant visų pirma nustatoma įmonės gavėjos patikimumas, ypač jos kompetencija laikytis iš kitos valstybės narės pagal siuntimo licenciją gautų su gynyba susijusių produktų eksporto apribojimų. Patikimumas įvertinamas vadovaujantis šiais kriterijais:

- a) įrodyta įmonės patirtis vykdant gynybos veiklą, ypač atsižvelgiant į duomenis apie tą įmonę – eksporto apribojimų laikymąsi, teismo sprendimus šiuo klausimu, leidimą gaminti arba teikti į rinką su gynyba susijusius produktus ir samdant patyrusius vadovaujančiojo personalo narius;
- b) veikla su gynyba susijusių produktų pramonės sektoriuje Bendrijoje, visų pirma susijusi su sistemų ir (arba) posistemų integravimu;
- c) yra paskirtas vyresnysis vykdytysis darbuotojas, kuris yra asmeniškai atsakingas už siuntimą ir eksportą;
- d) yra rašytinis, c punkte nurodyto vyresniojo vykdančiojo darbuotojo pasirašytas, įmonės išsipareigojimas, kad ši įmonė imsis visų būtinų veiksmų, kad būtų laikomasi visų ypatingų susijusių su gautų specifinių komponentų arba produktų galutiniu panaudojimu bei eksportu sąlygų ir būtų užtikrintas jų vykdymas;
- e) yra rašytinis, c punkte nurodyto vyresniojo vykdančiojo darbuotojo pasirašytas, įmonės išsipareigojimas deramai teikti kompetentingoms institucijoms išsamią informaciją, jei gaunama prašymų bei klausimų dėl visų iš kitos valstybės narės pagal siuntimo licenciją eksportuotų, siųstų ar gautų produktų galutinių naudotojų ar galutinio panaudojimo; ir
- f) c punkte nurodyto vyresniojo vykdančiojo darbuotojo parašu patvirtintas vidaus kontrolės programos arba įmonėje įgyvendinamos siuntimo ir eksporto valdymo sistemos aprašymas. Šiame aprašyme pateikiami išsamūs duomenys apie organizacinius, žmogiškuosius ir techninius išteklius, skirtus siuntimo ir eksporto valdymui, atsakomybės grandinę bendrovės struktūroje, vidaus audito procedūras, informuotumo didinimą ir darbuotojų mokymą, fizinio ir techninio saugumo organizavimą, siunčiamų ir eksportuojamų produktų registravimą ir atsekamumą.

3. Sertifikatuose turi būti nurodoma ši informacija:

- a) kompetentinga institucija, išdavusi sertifikatą;
- b) gavėjo pavadinimas ir adresas;
- c) gavėjo atitikties 2 dalyje nurodytiems kriterijams pareiškimas; ir

▼B

d) sertifikato išdavimo data ir galiojimo terminas.

Sertifikato, nurodyto d punkte, galiojimo laikotarpis jokiais atvejais negali būti ilgesnis nei penkeri metai.

4. Sertifikatuose gali būti nurodytos papildomos sąlygos, susijusios su:

a) informacijos, reikalingos patikrinti atitiktį bendriems kriterijams, nurodytiems 2 dalyje, pateikimu;

b) sertifikato galiojimo sustabdymu arba panaikinimu.

5. Kompetentingos institucijos ne rečiau kaip kas trejus metus kontroliuoja, ar gavėjas atitinka 2 dalyje nurodytus kriterijus ir ar laikosi 4 dalyje nurodytų papildomų sąlygų.

6. Valstybės narės pripažįsta visus kitoje valstybėje narėje pagal šią direktyvą išduotus sertifikatus.

7. Jei kompetentinga institucija nustato, kad atitinkamos valstybės narės teritorijoje įsisteigęs sertifikato turėtojas nebeatitinka 2 dalyje nustatytų kriterijų ir 4 dalyje nurodytų sąlygų, ji imasi tinkamų priemonių. Tokios priemonės gali apimti sertifikato atšaukimą. Kompetentinga institucija apie savo sprendimą informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares.

8. Valstybės narės reguliariai skelbia ir atnaujina sertifikuotų gavėjų sąrašą ir apie tai praneša Komisijai, Europos Parlamentui ir kitoms valstybėms narėms.

Komisija centrinę valstybių narių patvirtintų gavėjų registrą viešai skelbia savo interneto svetainėje.

*10 straipsnis***Eksperto apribojimai**

Valstybės narės užtikrina, kad su gynyba susijusių produktų gavėjai teikdami prašymą išduoti eksporto licenciją, tais atvejais, kai pagal siuntimo licenciją iš kitos valstybės narės gautiems produktams siuntimo licencijoje yra nustatyti eksporto apribojimai, pareikštų jų kompetentingoms institucijoms, kad jie tų apribojimų laikėsi, ir, jei reikia, kad jie gavo sutikimą iš kilmės valstybės narės.

IV SKYRIUS

**MUITINĖS PROCEDŪROS IR ADMINISTRACINIS
BENDRADARBIAVIMAS***11 straipsnis***Muitinės procedūros**

1. Valstybės narės užtikrina, kad atlikdamas su gynyba susijusių produktų eksporto formalumus muitinės įstaigoje, atsakingoje už eksporto deklaracijos tvarkymą, eksportuotojas pateiktų įrodymus, kad yra gautas reikalingas eksporto leidimas.

2. Nedarant įtakos 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą ⁽¹⁾, taikymui, valstybė narė taip pat gali ne ilgesniam kaip 30 darbo dienų laikotarpiui sustabdyti eksporto iš jos teritorijos procesą arba, prireikus, kitokiu būdu neleisti, kad pagal siuntimo licenciją iš kitos valstybės narės gauti su gynyba susiję produktai, inkorporuoti į kitą su gynyba susijusį produktą, iš Bendrijos būtų išvežti iš jos teritorijos, jei mano, kad:

a) suteikiant eksporto licenciją nebuvo atsižvelgta į svarbią informaciją; arba

b) po eksporto licencijos išdavimo dienos iš esmės pasikeitė aplinkybės.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad su gynyba susijusių produktų eksporto formalumus tvarkytų tik tam tikros muitinės įstaigos.

4. Valstybės narės, pasinaudojusios 3 dalyje nustatyta galimybe, praneša Komisijai apie atitinkamai įgaliotas muitinės įstaigas. Komisija šią informaciją paskelbia *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C serijoje*.

*12 straipsnis***Keitimasis informacija**

Veikdamos kartu su Komisija, valstybės narės imasi visų tinkamų priemonių, kad užtikrintų nacionalinių kompetentingų institucijų tiesioginį bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija.

V SKYRIUS

SU GYNYBA SUSIJUSIŲ PRODUKTŲ SĄRAŠO ATNAUJINIMAS*13 straipsnis***Priedo pritaikymas**

1. Komisija atnaujiną priede pateikiamą su gynyba susijusių produktų sąrašą, kad jis griežtai atitiktų Europos Sąjungos bendrąjį karinės įrangos sąrašą.

⁽¹⁾ OL L 302, 1992 10 19, p. 1.

▼B

2. Priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, turi būti priimamos laikantis 14 straipsnio 2 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

*14 straipsnis***Komitetas**

1. Komisijai padeda komitetas.
2. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnio 1–4 dalys ir 7 straipsnis, atsižvelgiant į to sprendimo 8 straipsnio nuostatas.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*15 straipsnis***Apsaugos priemonės**

1. Jei licenciją išduodanti valstybė narė mano, kad yra didelė rizika, jog gavėjas, sertifikuotas pagal 9 straipsnį, kitoje valstybėje narėje, į kurią siunčiami produktai, nesilaikys bendrojoje siuntimo licencijoje nurodytos sąlygos arba jei licenciją išduodanti valstybė narė mano, kad gali kilti pavojus viešajai tvarkai, visuomenės saugumui arba jos esminiams saugumo interesams, tai ji informuoja tą kitą valstybę narę ir prašo patikrinti padėtį.
2. Jei lieka 1 dalyje nurodytų abejonių, tokiems gavėjams licenciją teikianti valstybė narė gali laikinai sustabdyti išduotos bendrosios siuntimo licencijos galiojimą. Ji praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai apie tos apsaugos priemonės priežastis. Apsaugos priemonę taikanti valstybė narė gali nuspręsti apsaugos priemonę panaikinti, jei ji mano, kad ją taikyti nebetikslinga.

*16 straipsnis***Sankcijos**

Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų už nuostatų, priimtų įgyvendinant šią direktyvą, pažeidimą, ypač kai pagal 8 straipsnio 1 dalies arba 10 straipsnio reikalavimus pateikiama klaidinga arba neišsami informacija apie siuntimo licencijoje numatytus eksporto apribojimus. Valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių siekdamas užtikrinti, kad šios taisyklės būtų įgyvendintos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

*17 straipsnis***Peržiūra ir ataskaitų rengimas**

1. Komisija ne vėliau kaip 2012 m. birželio 30 d. parengia ataskaitą apie tai, kokių priemonių valstybės narės ėmėsi perkeldamos į nacionalinę teisę šios direktyvos nuostatas, visų pirma jos 9–12 ir 15 straipsnius.

▼B

2. Komisija ne vėliau kaip 2016 m. birželio 30 d. peržiūri šios direktyvos įgyvendinimą ir praneša apie tai Europos Parlamentui ir Tarybai. Komisija visų pirma įvertina, ar pasiekti šioje direktyvoje nustatyti tikslai, susiję, *inter alia*, su vidaus rinkos veikimu, ir koku mastu jie pasiekti. Savo ataskaitoje Komisija apžvelgia, kaip taikomi šios direktyvos 9–12 ir 15 straipsniai, įvertina šios direktyvos poveikį Europos gynybos įrangos rinkos ir Europos gynybos technologinės ir pramoninės bazės raidai, atsižvelgdama, *inter alia*, į mažųjų ir vidutinių įmonių padėtį. Jei reikia, po ataskaitos pateikiamas teisėkūros pasiūlymas.

*18 straipsnis***Perkėlimas į nacionalinę teisę**

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2011 m. birželio 30 d. priima ir paskelbia įstatymus, taisykles ir administracines nuostatas, kurios būtinos šiai direktyvai įgyvendinti. Jos nedelsdamos apie šias priemones informuoja Komisiją.

Jos taiko šias priemones nuo 2012 m. birželio 30 d.

Valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Tokios nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų pagrindinių nacionalinės teisės nuostatų tekstus.

*19 straipsnis***Įsigaliojimas**

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

*20 straipsnis***Adresatai**

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

▼ **M8****PRIEDAS****Su gynyba susijusių produktų sąrašas**

1 pastaba. Terminai, pateikti „kabutėse“, yra apibrėžti terminai. Žr. šio sąrašo priede pateiktas „Šiame sąraše vartojamų terminų apibrėžtys“.

2 pastaba. Kai kuriais atvejais cheminės medžiagos sąraše yra nurodytos pagal pavadinimą ir Cheminių medžiagų santrumpų tarnybos (angl. Chemical Abstracts Service) (toliau – CAS) registracijos numerį. Šis sąrašas taikomas tos pačios struktūrinės formulės cheminėms medžiagoms (įskaitant hidratų) neatsižvelgiant į pavadinimą ar CAS numerį. CAS numeris pateikiamas tam, kad būtų lengviau nustatyti tam tikrus chemikalus arba jų mišinius, neatsižvelgiant į nomenklatūrą. CAS numeris negali būti naudojamas kaip unikalus identifikatorius, nes į sąrašą įtrauktos tam tikro pavidalo cheminės medžiagos ir tokių medžiagų turintys mišiniai gali turėti skirtingus CAS numerius.

ML1 **Mažesnio nei 20 mm kalibro lygiavamzdžiai ginklai, kiti 12,7 mm (0,5 colio) ar mažesnio kalibro šaunamieji ginklai, automatiniai ginklai bei jų priedai ir specialiai jiems sukurti komponentai:**

Pastaba. ML1 dalis netaikoma:

- a. Šaunamiesiems ginklams, specialiai sukurtiems šaudyti mokomaisiais šaudmenimis ir kuriais negalima iššauti sviedinio;
 - b. Šaunamiesiems ginklams, specialiai sukurtiems su paleidimo priemone susietiems sviediniams, turintiems nedidelę sprogstamąją masę ar valdymo sąsają, kurių šaudymo nuotolis 500 m ar mažesnis;
 - c. Ne automatiniams ginklams, kuriems naudojami šoninio mušimo inicijavimo šaudmenys;
 - d. „Deaktyvuotiems šaunamiesiems ginklams“.
- a. Šautuvai ir kombinuotieji šautuvai, pistoletai, kulkosvaidžiai, pistoletai-kulkosvaidžiai ir daugiavamzdžiai ginklai;

Pastaba. ML1 dalies a punktas netaikomas šiai įrangai:

- a. Iki 1938 metų gamintiems šautuvams ir kombinuotiesiems šautuvams;
 - b. Iki 1890 metų gamintų šautuvų ir kombinuotųjų šautuvų kopijoms;
 - c. Iki 1890 metų pagamintiems pistoletams, daugiavamzdžiams ginklams, kulkosvaidžiams ir jų kopijoms;
 - d. Šautuvams ar pistoletams, specialiai sukurtiems iššauti inertinį sviedinį suspaustu oru arba CO₂.
- b. Lygiavamzdžiai ginklai:
1. Lygiavamzdžiai ginklai, specialiai sukurti kariniam naudojimui;
 2. Kiti šie lygiavamzdžiai ginklai:

▼ **M8**

ML1

b. 2. (*tęsinys*)

- a. Automatiniai lygiavamzdžiai ginklai;
- b. Pusiau automatiniai ar pompinio užtaisymo lygiavamzdžiai ginklai;

Pastaba. ML1 dalies b punkto 2 papunktis netaikomas ginklams, specialiai sukurtiems iššauti inertinį sviedinį suspaustu oru arba CO₂.

Pastaba. ML1 dalies b punktas netaikomas šiai įrangai:

- a. Iki 1938 metų gamintiems lygiavamzdžiams ginklams;
- b. Iki 1890 metų gamintų lygiavamzdžių ginklų kopijoms;
- c. Lygiavamzdžiams ginklams, naudojamiems medžioklei arba sportui. Šie ginklai neturi būti specialiai sukurti kariniam naudojimui arba neturi būti automatiniai;
- d. Lygiavamzdžiams ginklams, specialiai sukurtiems šiems tikslams:
 1. Naminiams gyvuliams skersti;
 2. Gyvūnams raminti;
 3. Seisminiams stebėjimams atlikti;
 4. Pramoniniams sviediniams paleisti arba
 5. Savadarbiams sprogstamiesiems užtaisams (IED) išardyti.

NB. Dėl ardomųjų ginklų žr. ML4 dalį ir ES dvejojo naudojimo objektų sąrašo 1A006 poziciją.

- c. Ginklai, kuriems naudojami šaudmenys be tūtelį;
- d. Nuimamos šovinių apkabos, garso slopintuvai arba moderatoriai, specialieji ginklų pritvirtinimo įtaisai (stovai), optiniai taikikliai ir šūvio liepsnos slopintuvai, skirti ML1 dalies a, b ar c punktuose nurodytiems ginklams.

Pastaba. ML1 dalies d punktas netaikomas ginklų optiniams taikikliams be vaizdo apdorojimo elektroniniu būdu, kurių didinimas yra 9 kartai arba mažiau, jeigu jie nėra specialiai sukurti ar modifikuoti kariniam naudojimui arba juose nėra įmontuota kariniam naudojimui skirta skalė.

ML2

20 mm ar didesnio kalibro lygiavamzdžiai ginklai, kiti didesnio kaip 12,7 mm (0,5 colio) kalibro ginklai ar ginkluotė, granatsvaidžiai bei jų priedai ir specialiai jiems sukurti komponentai:

- a. Pabūklai, haubicos, patrankos, mortyros, prieštankiniai pabūklai, sviedinių paleidimo įrenginiai, kariniai liepsnosvaidžiai, šautuvai, beatošliaužiai ginklai, lygiavamzdžiai ginklai ir jiems skirti komponentai jų šūvio atpažinimo galimybei mažinti;

1 pastaba. ML2 dalies a punktas apima purkštuvus, matavimo prietaisus, atsargų rezervuarus ir kitus specialiai sukurtus skysčiu varomų užtaisų komponentus, tinkamus ML2 dalies a punkte nurodytai ginkluotei.

▼ **M8**

ML2

a. (tęsinys)

2 pastaba. ML2 dalies a punktas netaikomas tokiems ginklams:

a. Iki 1938 metų gamintiems šautuvams, lygiavamzdžiams ginklams ir kombinuotiesiems šautuvams;

b. Iki 1890 metų gamintų šautuvų, lygiavamzdžių ginklų ir kombinuotųjų šautuvų kopijoms;

c. Iki 1890 metų gamintiems pabūklams, haubicoms, patrankoms ir mortyroms;

d. Lygiavamzdžiams ginklams, naudojamiems medžioklei arba sportui. Šie ginklai neturi būti specialiai sukurti kariniam naudojimui arba neturi būti automatiniai;

e. Lygiavamzdžiams ginklams, specialiai sukurtiems šiems tikslams:

1. Naminiam gyvuliams skersti;

2. Gyvūnams raminti;

3. Seisminiams stebėjimams atlikti;

4. Pramoninių sviedinių paleidimui arba

5. Savadarbiams sprogstamiesiems užtaisams (IED) išardyti.

NB. Dėl ardomųjų ginklų žr. ML4 dalį ir ES dvejopo naudojimo objektų sąrašo IA006 poziciją.

f. Rankiniams sviedinių paleidimo įrenginiams, specialiai sukurtiems su paleidimo priemone susietiems sviediniams, turintiems nedidelę sprogstamąją masę ar valdymo sąsają, paleisti į 500 m ar mažesnę nuotolį.

b. Dūminės uždangos, dujosvaidžiai ir liepsnosvaidžiai arba generatoriai, specialiai sukurti ar modifikuoti kariniam naudojimui;

Pastaba. ML2 dalies b punktas netaikomas signaliniams pistoletams.

c. Ginklų taikikliai ir ginklų taikiklių pritvirtinimo įtaisai, turintys visas šias charakteristikas:

1. Specialiai sukurta kariniam naudojimui ir

2. Specialiai sukurti ML2 dalies a punkte nurodytiems ginklams;

d. Pritvirtinimo įtaisai ir nuimamos šovinių apkabos, specialiai sukurti ML2 dalies a punkte nurodytiems ginklams.

ML3

Šaudmenys, sprogdiklių nustatymo prietaisai ir specialiai jiems sukurti komponentai:

a. Šaudmenys ginklams, nurodytiems ML1, ML2 ar ML12 dalyse;

▼ **M8**

ML3

(tęsinys)

- b. Sprogdiklių nustatymo prietaisai, specialiai sukurti ML3 dalies a punkte nurodytiems šaudmenims.

1 pastaba. Prie ML3 dalyje nurodytų specialiai sukurtų komponentų priskiriami:

- a. Metaliniai ar plastmasiniai gaminiai, pavyzdžiui, kapsulių, kulų antgaliai, šovinio švaistikliai, besisukantys žiedai ir šaudmenų metalinės dalys;
- b. Apsauginiai ir užtaisymo prietaisai, sprogdikliai, jutikliai ir inicijavimo prietaisai;
- c. Didelės galios vienkartinio veikimo energijos tiekimo prietaisai;
- d. Degieji užtaisų konteineriai;
- e. Antriniai šaudmenys, įskaitant kasetinių užtaisų bombas, granatas, minas ir valdomuosius sviedinius.

2 pastaba. ML3 dalies a punktas netaikomas šiai įrangai:

- a. Tušties šaudmenims;
- b. Mokomiesiems šaudmenims, kurių šovinio tūta yra pragręžta;
- c. Kitiems tušties ir mokomiesiems šaudmenims, neturintiems koviniams šaudmenims sukurtų komponentų, arba
- d. Komponentams, specialiai sukurtiems šios 2 pastabos a, b ir c punktuose nurodytiems tušties arba mokomiesiems šaudmenims.

3 pastaba. ML3 dalies a punktas netaikomas šaudmenims, specialiai sukurtiems šiems tikslams:

- a. Signalui duoti;
- b. Paukščiams baidyti; arba
- c. Dujų fakelams naftos gręžiniuose uždegti.

ML4

Bombos, torpedos, raketos, reaktyviniai sviediniai, kiti sprogdintamieji užtaisai ir jais susijusi įranga bei jos priedai, taip pat specialiai jiems sukurti komponentai:

1 NB. Dėl valdymo ir navigacinės įrangos – žr. ML11 dalį.

2 NB. Dėl Orlaivių priešraketinės apsaugos sistemų (AMPS) – žr. ML4 dalies c punktą.

- a. Bombos, torpedos, granatos, dūmų užtaisai, raketos, minos, reaktyviniai sviediniai, giluminiai užtaisai, griaunamieji užtaisai, sprogdinimo priemonės, griovimo įranga, karinė „pirotechnika“, šaudmenys ir jų imitacijos (t. y. įranga, imituojanti šiuos gaminius ar jų veikimą), specialiai sukurti kariniam naudojimui;

▼ **M8**

ML4

a. (tęsinys)

Pastaba. ML4 dalies a punktas apima:

- a. Dūmų granatas, ugnies užtaisus ir padegamąsias bombas, sprogstamuosius užtaisus;
- b. Raketų nešėjų galvutes ir raketų grąžinimo įrenginių antgalius.

b. Įranga, turinti visas šias charakteristikas:

1. Specialiai sukurta kariniam naudojimui ir
2. Specialiai sukurta „veiklai“, susijusiai su bet kuriuo iš šių objektų:
 - a. ML4 dalies a punkte nurodytais objektais; arba
 - b. Savadarbiais sprogstamaisiais užtaisais (IED).

Techninė pastaba.

ML4 dalies b punkto 2 papunktyje „veikla“ apima valdymą, paleidimą, išdėstymą, kontroliavimą, iššovimą, detonavimą, aktyvavimą, įkrovimą vienkartinio veikimo energijos tiekimo prietaisais, imitavimą, trukdymą veikti, pašalinimą, aptikimą, ardymą ar nukenksminimą.

1 pastaba. ML4 dalies b punktas apima:

- a. Mobiliąją dujų suskystinimo įrangą, galinčią per dieną suskystinti 1 000 kg ar daugiau dujų;
- b. Vandens paviršiuje plūduriuojantį elektros laidų kabelį, tinkamą magnetinėms minoms pašalinti ar naikinti.

2 pastaba. ML4 dalies b punktas netaikomas rankiniams prietaisams, kurie sukurti tik metalui aptikti ir negali atskirti minų nuo kitų metalinių objektų.

c. Orlaivių priešraketinės apsaugos sistemos (AMPS).

Pastaba. ML4 dalies c punktas netaikomas AMPS, jei jos turi visas šias charakteristikas:

- a. Turi bet kurį iš toliau nurodytų raketų išpėjamųjų jutiklių:
 1. Pasyviuosius jutiklius, kurių didžiausias fotoatsakas yra 100–400 nm, arba
 2. Aktyviuosius impulsinius Doplerio jutiklius / radarus, išpėjančius apie raketą;
- b. Turi atsakomųjų priemonių skirstymo sistemas;
- c. Turi šiluminio signalo užtaisus, matomą šviesą ir infraraudonuosius spindulius raketoms žemė–oras suklaidinti ir
- d. Yra įrengtos „civiliniuose orlaiviuose“ ir turi visas šias charakteristikas:
 1. AMPS veikia tik tam tikrame „civiliniame orlaivyje“, kuriame yra įrengta speciali AMPS ir kuriam yra išduotas:

▼ **M8**

- ML4 c. Pastaba d. 1. (tęsinys)
- a. Vienos ar daugiau ES valstybių narių arba Vasenaro susitarime dalyvaujančių valstybių civilinės aviacijos institucijų išduotas Civilinis tipo sertifikatas arba
 - b. Lygiavertis dokumentas, pripažintas Tarpautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO);
2. AMPS naudoja apsaugą, skirtą sutrukdyti neteisėtai prieigai prie „programinės įrangos“; ir
3. AMPS turi aktyvųjį mechanizmą, kuris nebeleidžia sistemai veikti, kai ji pašalinama iš „civilinio orlaivio“, kuriame ji buvo įrengta.

ML5 **Ugnies kontrolės ir su ja susijusi aliarminė ir įspėjamoji įranga, tikrinimo ir vizavimo įranga bei atsakomųjų veiksmų įranga, specialiai sukurta kariniam naudojimui, taip pat specialiai jai sukurti komponentai ir dalys:**

- a. Ginklų taikikliai, bombardavimo kompiuteriai, ginklų nutaikymo įranga bei ginklų kontrolės sistemos;
- b. Taikinio suradimo, pažymėjimo, nuotolio nustatymo, sekimo ar stebėjimo sistemos; aptikimo, duomenų sugretinimo, atpažinimo arba identifikavimo įranga ir jutiklių integracijos įranga;
- c. ML5 dalies a ar b punktuose nurodytų objektų atsakomųjų veiksmų įranga;

Pastaba. ML5 dalies c punkte atsakomųjų veiksmų įranga apima aptikimo įrangą.

- d. Lauko tikrinimo ar vizavimo įranga, specialiai sukurta įrangai, nurodytai ML5 dalies a, b ar c punkte.

ML6 **Antžeminės transporto priemonės ir jų komponentai:**

NB. Dėl valdymo ir navigacinės įrangos – žr. ML11 dalį.

- a. Antžeminės transporto priemonės ir jų komponentai, sukurti arba modifikuoti specialiai kariniam naudojimui;

Techninė pastaba.

ML6 dalies a punkte terminas „antžeminės transporto priemonės“ apima ir priekabas.

- b. Kitos antžeminės transporto priemonės ir jų komponentai:
 1. Transporto priemonės, turinčios visas šias charakteristikas:
 - a. Pagamintos arba vėliau patobulintos medžiagomis ar komponentais, kuriais pasiekiamas III (1985 m. rugsėjo mėn. NIJ 0108.01 ar atitinkamas nacionalinis standartas) ar aukštesnis balistinės apsaugos lygis;
 - b. Transmisija, kuria vienu metu užtikrinama tiek priekinių, tiek galinių ratų pavara, įskaitant transporto priemones, turinčias tiek varomuosius, tiek nevaromuosius papildomus ratus, esančius apkrovos atlaikymo tikslais;

▼ **M8**

ML6

- b. 1. (*tęsinys*)
- c. Bendroji leistina transporto priemonės masė didesnė nei 4 500 kg ir
- d. Sukurta arba modifikuota naudoti kaip visureigis;
2. Komponentai, turintys visas šias charakteristikas:
- a. Specialiai sukurti ML6 dalies b punkto 1 papunktyje nurodytoms transporto priemonėms ir
- b. Jais pasiekiamas III (1985 m. rugsėjo mėn. NIJ 0108.01 ar atitinkamas nacionalinis standartas) ar aukštesnis balistinės apsaugos lygis.

NB. Taip pat žr. ML13 dalies a punktą.

1 pastaba. ML6 dalies a punktas apima:

- a. Tankus, kitas karines šarvuotas transporto priemonės ir karines transporto priemonės, aprūpintas ginkluotės, minavimo arba ML4 dalyje nurodytų šaudmenų paleidimo įrangos pritvirtinimo įtaisais;
- b. Šarvuotas transporto priemonės;
- c. Amfibijas ir giliai po vandeniu judančias transporto priemonės;
- d. Techninės pagalbos transporto priemonės ir transporto priemonės, skirtas tempti ar transportuoti amuniciją, ginklų sistemas ir susijusių krovinių tvarkymo įrangą.

2 pastaba. ML6 dalies a punkte nurodytų sausumos transporto priemonių modifikavimas kariniam naudojimui – struktūrinis ar elektromechaninis pakeitimas, kai naudojamas vienas ar keli specialiai kariniam naudojimui sukurti komponentai. Tokie komponentai apima:

- a. Pneumatinis padangų aptaisus, specialiai sukonstruotus taip, kad būtų neperšaujami kulkomis;
- b. Svarbių dalių (pvz., degalų cisternų ar transporto priemonių kabinų) šarvuotą apsaugą;
- c. Ginkluotės įtvirtinimo ar pritvirtinimo specialiuosius įtaisus;
- d. Šviesų maskavimo įrangą.

3 pastaba. ML6 dalis netaikoma transporto priemonėms, kurios yra sukurtos ar modifikuotos pinigams ar vertybėms.

4 pastaba. ML6 dalis netaikoma transporto priemonėms, jei jos atitinka visus šiuos reikalavimus:

- a. Buvo gamintos iki 1946 m.;
- b. Jose nėra ES bendrajame kariniame sąraše nurodytų gaminių, pagamintų po 1945 m., išskyrus transporto priemonės originalių komponentų ar priedų kopijas ir
- c. Jose nėra ML1, ML2 arba ML3 dalyse nurodytų ginklų, išskyrus atvejus, kai jie yra neveikiantys ir jais negalima iššauti sviedinio.

▼ **M8**

ML7

Šios cheminės medžiagos, „biologinės medžiagos“, „medžiagos riaušėms malšinti“, radioaktyviosios medžiagos, su jomis susijusi įranga, komponentai ir medžiagos:

- a. „Biologinės medžiagos“ ar radioaktyviosios medžiagos, parinktos ar modifikuotos taip, kad veiksmingiau žalotų žmones ar gyvūnus, gadintų įrangą arba kenktų derliui ar aplinkai;
- b. Kovinės nuodingosios cheminės medžiagos (KNM), įskaitant šias:

1. Neurologiškai veikiančias KNM:

- a. O-alkilas (alkilas lygus C₁₀ arba mažesnis, įskaitant cikloalkilus), alkil- (metil-, etil-, n-propil- arba izopropil-) fosfonofluoridus, pavyzdžiui:

Zarinas (GB): O-izopropil-metanfluorofosfonatas (CAS 107-44-8) ir

Zomanas (GD): O-pinakolil-metilfosfonofluoridas (CAS 96-64-0);

- b. O-alkilas (alkilas lygus C₁₀ arba mažesnis, įskaitant cikloalkilus), N, N-dialkil- (metil-, etil-, n-propil- arba izopropil-) fosforamidocianidus, pavyzdžiui:

O-etil-N, N-dimetilfosforamidocianidas (CAS 77-81-6);

- c. O-alkilas (H lygus C₁₀ arba mažesnis, įskaitant cikloalkilus), S-2-dialkil- (metil-, etil-, n-propil- arba izopropil-) aminoetilalkil- (metil-, etil-, n-propil- arba izopril-) fosfontiolatus ir atitinkamas alkilintas ir protonuotas druskas, pavyzdžiui:

VX: O-Etil-S-2 diizopropilaminoetil-metilfosfontiolatai (CAS 50782-69-9);

2. Per odą veikiančias KNM medžiagas:

- a. Sieros ipriteis, pavyzdžiui:

1. 2-chloretil-chlormetilsulfidas (CAS 2625-76-5);

2. Bis (2-chloretil-) sulfidas (CAS 505-60-2);

3. Bis (2-chloretiltio) metanas (CAS 63869-13-6);

4. 1,2-bis (2-chloretiltio) etanas (CAS 3563-36-8);

5. 1,3-bis (2-chloretiltio)-n-propanas (CAS 63905-10-2);

6. 1,4-bis (2-chloretiltio)-n-butanis (CAS 142868-93-7);

7. 1,5-bis (2-chloretiltio)-n-pentanas (CAS 142868-94-8);

8. Bis (2-chloretiltiometil-) eteris (CAS 63918-90-1);

9. Bis (2-chloretiltiometil-) eteris (CAS 63918-89-8);

▼ **M8**

ML7

b. 2. (*tęsinys*)

b. Liuzitus, pavyzdžiui:

1. 2-chlorvinildichlorarsinas (CAS 541-25-3);
2. Tris (2-chlorvinil-) arsenas (CAS 40334-70-1);
3. Bis (2-chlorvinil-) chlorarsinas (CAS 40334-69-8);

c. Azoto ipritus, pavyzdžiui:

1. HN1: bis (2-chloretil-) etilaminas (CAS 538-07-8);
2. HN2: bis (2-chloretil-) metilaminas (CAS 51-75-2);
3. HN3: tris (2-chloretil-) aminos (CAS 555-77-1);

3. Veiksmingumą apribojančias KNM medžiagas, pavyzdžiui:

- a. 3-3-chinuklidilnilbenzilatas (BZ) (CAS 6581-06-2);

4. KNM defoliantus, pavyzdžiui:

- a. Butil 2-chloro-4-fluorofenoksiacetatas (LNF);
- b. 2,4,5-trichlorofenoksiacetato rūgštis (CAS 93-76-5), sumaišyta su 2,4-dichlorofenoksiacetato rūgštimi (CAS 94-75-7) (oranžinis agentas) (CAS 39277-47-9));

c. KNM binariniai „pirtakai“ ir pagrindiniai „pirtakai“:

1. Alkil- (metil-, etil-, n-propil- ar izopropil-) fosfonilo difluoridai, pavyzdžiui:

DF: metil-fosfonildifluoridas (CAS 676-99-3);

2. O-alkilas (H lygus C₁₀ arba mažesnis, įskaitant cikloalkilus), O-2-dialkil- (metil-, etil-, n-propil- arba izopropil-) aminoetilalkil- (metil-, etil-, n-propil- arba izopril-) fosfonitai ir atitinkamos alkilintos ir protonuotos druskos, pavyzdžiui:

QL: O-etil-O-2-diizopropilamino etil-metilfosfonitas (CAS 57856-11-8);

3. Chlorozarinas: o-izopropilmetilfosfonochloridas (CAS 1445-76-7);
4. Chlorozomanas: o-pinakolilo metilfosfonochloridas (CAS 7040-57-5);

d. „Medžiagos riaušėms malšinti“, aktyvūs jų cheminiai komponentai ir deriniai, įskaitant:

1. α-brombenzenacetoneitrilas, (Brombenzilcianidas) (CA) (CAS 5798-79-8);
2. [(2-chlorfenil) metilenas] propandinitrilas, (O-chlorbenzildenmalononitrilas) (CS) (CAS 2698-41-1);
3. 2-chloro-1- feniletanonas, Fenilacilchloridas (ω-chloroacetofenonas) (CN) (CAS 532-27-4);
4. Dibenz-(b, f)-1,4-oksazapinas, (CR) (CAS 257-07-8);

▼ **M8**

ML7

d. (*tėsinys*)

5. 10-chloro-5, 10-dihydrofenarsazinas (Fenarsazino chloridas), (Adamsitas), (DM) (CAS 578-94-9);
6. N-nonanoilmorfolinas (MPA) (CAS 5299-64-9);

1 pastaba. ML7 dalies d punktas netaikomas „medžiagoms riaušėms malšinti“, skirtoms individualiai savi-gynai.

2 pastaba. ML7 dalies d punktas netaikomas aktyviems chemi-niams komponentams ir jų deriniams, skirtiems maistui gaminti ar medicinos tikslams ir atitinkamai supakuotiems.

e. Įranga, specialiai sukurta ar modifikuota kariniam naudojimui, sukurta ar modifikuota toliau išvardytoms medžiagoms platinti, ir specialiai jai sukurti komponentai:

1. Medžiagos ar komponentai, nurodyti ML7 dalies a, b ar d punktuose, arba
2. KNM medžiagos, pagamintos iš ML7 dalies c punkte nuro-dytų „pirmtakų“;

f. Apsaugos ir dekontaminavimo įranga, specialiai sukurta ar modifikuota kariniam naudojimui, komponentai ir cheminiai mišiniai:

1. Įranga, sukurta arba modifikuota apsaugoti nuo medžiagų, nurodytų ML7 dalies a, b ar d punktuose, ir specialiai jai sukurti komponentai;
2. Įranga, sukurta arba modifikuota objektams, užterštiems ML7 dalies a ar b punktuose nurodytomis medžiagomis, dekontaminuoti, ir specialiai jai sukurti komponentai;
3. Cheminiai mišiniai, specialiai sukurti arba suformuoti objek-tams, užterštiems ML7 dalies a ar b punktuose nurodytomis medžiagomis, dekontaminuoti;

Pastaba. ML7 dalies f punkto 1 papunktis apima:

a. Oro kondicionavimo sistemas, specialiai sukurtas ar modifikuotas branduoliniam, biologiniam ar cheminiam filtravimui;

b. Apsauginę aprangą.

NB. Dėl civilinių dujokaukių, apsaugos ir dekontaminavimo įrangos taip pat žr. ES dvejojo naudojimo objektų sąrašo 1A004 poziciją.

g. Įranga, specialiai sukurta arba modifikuota kariniam naudo-jimui, sukurta arba modifikuota ML7 dalies a, b ar d punktuose nurodytomis medžiagoms aptikti arba identifikuoti, ir specialiai jai sukurti komponentai;

Pastaba. ML7 dalies g punktas netaikomas asmeniniams radia-cijos lygio stebėjimo dozimetrams.

NB. Taip pat žr. ES dvejojo naudojimo objektų sąrašo 1A004 poziciją.

h. „Biopolimerai“, specialiai sukurti arba apdoroti ML7 dalies b punkte nurodytomis KNM medžiagoms aptikti arba identifi-kuoti, ir jų gamybai naudojamos specifinių ląstelių kultūros;

▼ **M8**

ML7 (tęsinys)

- i. KNM medžiagų dekontaminavimo arba suardymo „biokatalizatoriai“ ir jų biologinės sistemos:
 1. „Biokatalizatoriai“, specialiai sukurti KNM medžiagoms, nurodytoms ML7 dalies b punkte ir atsirandančioms atliekant tikslingą laboratorinę atranką arba genetines manipuliacijas biologinėse sistemose, dekontaminuoti arba suardyti;
 2. Biologinės sistemos, turinčios genetinę informaciją, būdingą ML7 dalies i punkto 1 papunktyje nurodytų „biokatalizatorių“ gamybai:
 - a. „Ekspresijos vektoriai“;
 - b. Virusai;
 - c. Ląstelių kultūros.

1 pastaba. ML dalies b ir d punktai netaikomi:

- a. Chlorcianui (CAS 506-77-4). Žr. ES dvejetainio naudojimo objektų sąrašo IC450 pozicijos a punkto 5 papunktį;
- b. Vandens cianidui (CAS 74-90-8);
- c. Chlorui (CAS 7782-50-5);
- d. Karbonilchloridui (fosgenas) (CAS 75-44-5). Žr. ES dvejetainio naudojimo objektų sąrašo IC450 pozicijos a punkto 4 papunktį;
- e. Difosgenui (trichlormetil-chlorometanoatui) (CAS 503-38-8);
- f. Nuo 2004 m. nebetaikoma;
- g. Ksililbromidui, ortui: (CAS 89-92-9), meta: (CAS 620-13-3), para: (CAS 104-81-4);
- h. Benzilbromidui (CAS 100-39-0);
- i. Benziljodidui (CAS 620-05-3);
- j. Bromacetoniui (CAS 598-31-2);
- k. Bromcianui (CAS 506-68-3);
- l. Brommetiletilketoniui (CAS 816-40-0);
- m. Chloracetoniui (CAS 78-95-5);
- n. Etil-jodacetatui (CAS 623-48-3);
- o. Jodacetoniui (CAS 3019-04-3);
- p. Chlorpikrinui (CAS 76-06-2). Žr. ES dvejetainio naudojimo objektų sąrašo IC450 pozicijos a punkto 7 papunktį.

2 pastaba. ML7 dalies h punkte ir ML7 dalies i punkto 2 papunktyje nurodytos ląstelių kultūros ir biologinės sistemos yra išimtinės, ir šie punktai netaikomi ląstelių arba biologinėms sistemoms, skirtoms civiliniams tikslams, pavyzdžiui: žemės ūkiui, farmacijai, medicinai, veterinarijai, aplinkosaugai, atliekų tvarkymui arba maisto pramonei.

▼ **M8**

ML8

„Energetinės medžiagos“ ir su jomis susijusios medžiagos:

1 NB. Taip pat žr. ES dvejopo naudojimo objektų sąrašo 1C011 poziciją.

2 NB. Dėl sprogstamųjų užtaisų ir įtaisų žr. ML4 dalį bei ES dvejopo naudojimo objektų sąrašo 1A008 poziciją.

Techninė pastaba.

1. ML8 dalyje, išskyrus tos dalies c punkto 11 ir 12 papunkčius, „mišinys“ – tai dviejų ar daugiau medžiagų mišinys, kai bent viena iš jų nurodyta ML8 dalies punktuose.

2. Visoms medžiagoms, išvardytoms ML8 dalies punktuose, taikomas šis sąrašas, net jei jos naudojamos kitam nei nurodytas tikslui. (pvz., TAGN daugiausiai naudojama kaip sprogmuo, tačiau gali būti naudojama kaip kuras ar oksidatorius).

3. ML8 dalyje dalelių dydis yra vidutinis dalelių skersmuo atsižvelgiant į svorį arba tūrį. Atrenkant eminius ir nustatant dalelių dydį bus naudojami tarptautiniai arba lygiaverčiai nacionaliniai standartai.

a. „Sprogstamosios medžiagos“ ir jų „mišiniai“:

1. ADNBF (aminodinitrobenzofuroksanas arba 7-amino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidas) (CAS 97096-78-1);
2. BNCP (cis-bis (5-nitrotetrazolato) tetraamino kobalto (III) perchloratas) (CAS 117412-28-9);
3. CL-14 (diamino dinitrobenzofurozanas arba 5,7-Diamino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidas) (CAS 117907-74-1);
4. CL-20 (HNIW arba heksanitroheksaazaizovurcitanas)(CAS 135285-90-4); klatratai iš CL-20 (taip pat žr. ML8 dalies g punkto 3 papunktį ir g punkto 4 papunktį dėl jo „pirmtakų“);
5. CP (2-(5-cianotetrazolato) pentaamino-kobalto (III) perchloratas) (CAS 70247-32-4);
6. DADE (1,1-diamino-2,2-dinitroetilenas arba FOX7) (CAS 145250-81-3);
7. DATB (diaminotrinitrobenzenas) (CAS 1630-08-6);
8. DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazinas);
9. DDPO (PZO arba 2,6-diamino-3,5-dinitropirazine-1-oksidas) (CAS 194486-77-6);
10. DIPAM (3,3'-diamino-2,2',4,4',6,6'-heksanitrobifenilas arba dipikramidas) (CAS 17215-44-0);
11. DNGU (DINGU arba dinitroglukolurilas) (CAS 55510-04-8);
12. Furazanai:
 - a. DAAOF (DAAF, DAAFox arba diaminoazoksifurazanas);
 - b. DAAZF (diaminoazofurazanas) (CAS 78644-90-3);
13. HMX ir jo dariniai (dėl jo „pirmtakų“ – taip pat žr. ML8 dalies g punkto 5 papunktį):

▼ **M8**

- ML8
- a. 13. (*tęsinys*)
- a. HMX (oktogenas, ciklotetrametilentetranitraminas arba ohtachydro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazinas; 1,3,5,7-tetranitro- 1,3,5,7-tetraciklooktanas) (CAS 2691-41-0);
 - b. difluoroaminatedas, analogiškas HMX;
 - c. K-55 (tetranitrosemiglikourilas arba keto-biciklinis HMX, 2,4,6,8-tetranitro-2,4,6,8-tetraazabiciklo [3,3,0]-oktanon-3) (CAS 130256-72-3);
14. HNAD (hexanitroadamantanas) (CAS 143850-71-9);
15. HNS (heksanitrostilbenas) (CAS 20062-22-0);
16. Imidazolai:
- a. BNNII (Oktahidro-2,5-bis(nitroimino)imidazo (4,5-d)imidazolas);
 - b. DNI (2,4-dinitroimidazolas) (CAS 5213-49-0);
 - c. FDIA (1-fluoro-2,4-dinitroimidazolas);
 - d. NTDNIA (N-(2-nitrotriazolo)-2,4-dinitroimidazolas);
 - e. PTIA (1-pikril-2,4,5-trinitroimidazolas);
17. NTNMH (1-(2-nitrotriazolo)-2-dinitrometileno hidrazinas);
18. NTO (ONTA arba 3-Nitro-1,2,4-triazol-5-onas) (CAS 932-64-9);
19. Polinitrokubantai, turintys daugiau kaip keturias nitrogrupes;
20. PYX (Pikrilaminodinitropiridinas arba 2,6-bis(pikrilamino)-3,5-dinitropiridinas) (CAS 38082-89-2);
21. RDX ir jo dariniai:
- a. RDX (ciklotrimetilentrinitraminas, ciklonitas, T4, heksahidro-1,3,5-trinitro-1,3,5-triazinas; 1,3,5-trinitro-1,3,5-triaza-cikloheksanas arba heksogenas) (CAS 121-82-4);
 - b. Keto-RDX (K-6 arba 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacikloheksanonas) (CAS 115029-35-1);
22. TAGN (triaminoguanidinnitratas) (CAS 4000-16-2);
23. TATB (triaminotrinitrobenzenas) (CAS 3058-38-6) (dėl jo „pirmtakų“ – taip pat žr. ML8 dalies g punkto 7 papunktį);
24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis(difluoroaminas) oktahydro-1,5-dinitro-1,5-diazocinas);
25. Tetrazolai:
- a. NTAT (nitrotriazol aminotetrazolas);
 - b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazolas);
26. Tetrilas (trinitrofenilmetilnitraminas) (CAS 479-45-8);
27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalinas) (CAS 135877-16-6) (dėl jo „pirmtakų“ – taip pat žr. ML8 dalies g punkto 6 papunktį);

▼ **M8**

ML8

a. (*tęsinys*)

28. TNAZ (1,1,3 -trinitroazetidinas) (CAS 97645-24-4) (dėl jo „pirmtakų“ – taip pat žr. ML8 dalies g punkto 2 papunktį);
29. TNGU (SORGUIL arba tetranitroglikolurilas) (CAS 55510-03-7);
30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-pyridazino[4,5-d]pyridazinas) (CAS 229176-04-9);
31. Triazinai:
 - a. DNAM (2-oksi-4,6-dinitroamino-s-triazinas) (CAS 19899-80-0);
 - b. NNHT (2-nitroimino-5-nitro-heksahidro-1,3,5-triazinas) (CAS 130400-13-4);
32. Triazolai:
 - a. 5-azido-2-nitrotriazolas;
 - b. ADHTDN (4-amino-3,5-dihidrazino-1,2,4-triazolo dini-tramidas) (CAS 1614-08-0);
 - c. ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazolas);
 - d. BDNTA (bis-dinitroazolo aminos);
 - e. DBT (3,3'-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazolas) (CAS 30003-46-4);
 - f. DNBT (dinitrobistriazolas) (CAS 70890-46-9);
 - g. Nuo 2010 m. nebetaikoma;
 - h. NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo) 3,5-dinitrotriazolas);
 - i. PDNT (1-pikril-3,5-dinitrotriazolas);
 - j. TACOT (tetranitrobenzotriazolbenzotriazolas) (CAS 25243-36-1);
33. Sprogstamosios medžiagos, nenurodytos kitur ML8 dalies a punkte, turinčios bet kurią iš šių charakteristikų:
 - a. Detonavimo greitis esant didžiausiam tankiui viršija 8 700 m/s arba
 - b. Detonavimo slėgis viršija 34 GPa (340 kilobarų).
34. Nuo 2013 m. nebetaikoma;
35. DNAN (2,4-dinitroanizolas) (CAS 119-27-7);
36. TEX (4,10-Dinitro-2,6,8,12-tetraoksa-4,10-diazaisovurcitanas)
37. GUDN (guanilo šlapalo dinitramidas) FOX-12 (CAS 217464-38-5)
38. Šie tetrazinai:
 - a. BTAT (Bis(2,2,2-trinitroetilas)- 3,6-diaminotetrazinas);
 - b. LAX-112 (3,6-diamino-1,2,4,5-tetrazino-1,4-dioksidas);
39. Energetinės joninės medžiagos, kurios lydosi 343 K (70 °C)–373 K (100 °C) temperatūroje ir kurių detonavimo greitis viršija 6 800 m/s arba detonavimo slėgis viršija 18 GPa (180 kbar);

▼ **M8**

ML8

- a. (*tėsinys*)
40. BTNEN (Bis(2,2,2-trinitroetil)-nitraminas) (CAS 19836-28-3);
 41. FTDO (5,6-(3',4'-furazano)- 1,2,3,4-tetrazino-1,3-dioksidas);

Pastaba. ML18 dalies a punktas apima „sprogstamuosius kokristalus“.

Techninė pastaba.

„Sprogstamasis kokristalas“ yra kietoji medžiaga, kurių sudaro tvarkinga trimatė dviejų ar daugiau sprogstamųjų molekulių, kurių bent viena yra nurodyta ML8 dalies a punkte, struktūra.

- b. Šios „svaidomosios medžiagos“:
1. Visos kietosios „svaidomosios medžiagos“, turinčios teorinį specifinį impulsą (įprastomis sąlygomis), didesnį nei:
 - a. 240 sekundžių nemetalizuotos, nehalogenizuotos „svaidomosios medžiagos“ atveju;
 - b. 250 sekundžių nemetalizuotos, halogenizuotos „svaidomosios medžiagos“ atveju arba
 - c. 260 sekundžių metalizuotos „svaidomosios medžiagos“ atveju;
 2. Nuo 2013 m. nebetaikoma;
 3. „Svaidomosios medžiagos“, kurių jėgos konstanta yra didesnė nei 1 200 kJ/kg;
 4. „Svaidomosios medžiagos“, galinčios palaikyti pastovaus degimo lygį ilgiau negu 38 mm per sekundę įprastomis sąlygomis, kai yra 68,9 barų (6,89 MPa) slėgis esant 21 °C (294 K);
 5. Elastomeriškai modifikuotos dvigubos varomosios galios „svaidomosios medžiagos“ (EMCDB), kurių įtempis maksimalaus apkrovimo sąlygomis yra didesnis kaip 5 %, esant 40 °C (233 K);
 6. „Svaidomosios medžiagos“, į kurių sudėtį įeina ML8 dalies a punkte nurodytos medžiagos;
 7. „Svaidomosios medžiagos, nenurodytos kitur ES bendrajame karinės įrangos sąrašė, specialiai sukurtos kariniam naudojimui;
- c. „Pirotechnika“, kuras ir susijusios medžiagos bei jų „mišiniai“:
1. „Aviacinis“ kuras, specialiai paruoštas kariniam naudojimui;

Pastaba. ML8 dalies c punkto 1 papunktyje nurodytas „aviacinis“ kuras – galutinis produktas, o ne jo sudedamosios dalys.
 2. Alanas (aliuminio hidridas) (CAS 7784-21-6);
 3. Boranai ir jų dariniai:
 - a. Karboranai;
 - b. Borano homologai:
 1. Dekaboranas (14) (CAS 17702-41-9);
 2. Pentaboranas (9) (CAS 19624-22-7);
 3. Pentaboranas (11) (CAS 18433-84-6);
 4. Hidrazinas ir jo dariniai (dėl hidrazino darinių oksidavimo – taip pat žr. ML8 dalies d punkto 8 ir 9 papunkčius):
 - a. Hidrazinas (CAS 302-01-2) 70 % ar didesnės koncentracijos;

▼M8

ML8

c. 4. (*tęsinys*)

- b. Monometilhidrazinas (CAS 60-34-4);
- c. Simetrinis dimetilhidrazinas (CAS 540-73-8);
- d. Asimetrinis dimetilhidrazinas (CAS 57-14-7);

Pastaba. ML8 dalies c punkto 4 papunkčio a punktas netaikomas hidrazino „mišiniams“, specialiai skirtiems apsaugai nuo korozijos.

5. Sferinių, susmulkintų, sferoidinių, drožlinių ar šlifuočių dalelių metalo kuras, kuro „mišiniai“ ar „pirotechniniai“ „mišiniai“, pagaminti iš medžiagos, kurios sudėtyje yra 99 % ar daugiau bet kurios iš šių medžiagų:

- a. Tokių metalų ir jų „mišinių“:
 - 1. Berilio (CAS 7440-41-7), kurio dalelės ne didesnės kaip 60 μm;
 - 2. Geležies miltelių (CAS 7439-89-6), kurių dalelių dydis yra 3 μm arba mažesnis, pagamintų jungiant geležies oksidą su vandeniliu;
- b. „Mišinių“, kurių sudėtyje yra bet kurios iš šių medžiagų:
 - 1. Cirkonio (CAS 7440-67-7), magnio (CAS 7439-95-4) ar jų lydinių, kurių dalelės ne didesnės kaip 60 μm, arba
 - 2. 85 % ar grynesnio boro (CAS 7440-42-8) ar boro karbido (CAS 12069-32-8) kuro, kurio dalelės ne didesnės kaip 60 μm;

1 pastaba. ML8 dalies c punkto 5 papunktis taikomas „sprogmenims“ ir kurui, neatsižvelgiant į tai, ar tie metalai ir lydiniai yra aliuminio, magnio, cirkonio ar berilio kapsulėse.

2 pastaba. ML8 dalies c punkto 5 papunkčio b punktas taikomas tik iš dalelių sudarytam metalo kurui, kai jis sumaišytas su kitoms medžiagomis, kad sudarytų specialiai kariniams naudojimui paruoštą „mišinį“, pavyzdžiui, skystąjį „raketinio“ kuro mišinį, kietąjį „raketinį“ kurą ar „pirotechninius“ „mišinius“.

3 pastaba. ML8 dalies c punkto 5 papunkčio b punkto 2 papunktis netaikomas borui ir boro karbidui, kai jie prisodrinti boru-10 (20% ar daugiau boro-10).

- 6. Karinės medžiagos, į kurių sudėtį įeina tirštikliai, naudojami angliavandenilio kurui, specialiai sukurti naudoti liepsnosvaidžiuose, arba padegamoji amunicija, pavyzdžiui, metalo stearatai (pvz., oktolis) (CAS 637-12-7) arba palmittai;
- 7. Perchloratai, chloratai ir chromatai, sumaišyti su metalo milteliais arba kitais daug energijos išskiriančiais kuro komponentais;
- 8. Sferiniai arba sferoidiniai aliuminio milteliai (CAS 7429-90-5), kurių dalelės ne didesnės kaip 60 μm, ir kurie pagaminti iš medžiagos, turinčios ne mažiau kaip 99 % aliuminio;
- 9. Titano subhidridas (TiH_n), kurio steichiometrija lygi n = 0,65-1,68;
- 10. Šios ML8 dalies c punkto 1 papunktyje nenurodytos aukšto energijos tankio skysto kuro rūšys:

▼M8

ML8

c. 10. (*tęsinys*)

- a. Mišrus kuras, kuriame yra ir kietojo, ir skystojo kuro (pvz., boro suspensija), kurio mase grindžiamas energijos tankis yra 40 MJ/kg arba didesnis;
- b. Kitas kuras ir kuro priedai, kurių aukštas energijos tankis (pvz., kubanas, joniniai tirpalai, JP-7, JP-10), kurių tūriu grindžiamas energijos tankis yra 37,5 GJ/m³ arba didesnis, matuojamas prie 293 K (20 °C) ir vienos atmosferos (101,325 kPa) slėgio;

Pastaba. ML8 dalies c punkto 10 papunkčio b punktas netaikomas JP-4, JP-8, iškastiniam perdirbtam kurui arba biokurui, arba variklių kurui, sertifikuotam naudoti civilinėje aviacijoje.

11. Ši „pirotechnika“ ir piroforinės medžiagos:

- a. „Pirotechnika“ arba piroforinės medžiagos, specialiai sukurtos stiprinti ar kontroliuoti spinduliuojamos energijos gamybą bet kurioje IR spektro dalyje;
- b. Magnio, polibromtrifluoretileno (PTFE) ir vinilidendifluorido heksafluorpropileno kopolimero (pvz., MTV) mišiniai;

12. Kitur ML8 dalyje nenurodyti kuro mišiniai, „pirotechniniai“ mišiniai arba „energetinės medžiagos“, atitinkantys visas šias sąlygas:

a. Turintys daugiau nei 0,5 % kurių nors iš šių dalelių:

1. Aliuminio;
2. Berilio;
3. Boro;
4. Cirkonio;
5. Magnio; arba
6. Titano;

b. ML8 dalies c punkto 12 papunkčio a punkte nurodytos dalelės, kurių dydis bet kuria kryptimi mažesnis nei 200 nm ir

c. ML8 dalies c punkto 12 papunkčio a punkte nurodytos dalelės, turinčios 60 % ar daugiau metalo;

d. Oksiduojančiosios medžiagos ir jų „mišiniai“:

1. ADN (SR 12 ar amonio dinitramidas) (CAS 140456-78-6);
2. AP (amonio perchloratas) (CAS 7790-98-9);
3. Mišiniai iš fluoro ir bet kurio iš šių komponentų:
 - a. Kiti halogenai;
 - b. Deguonis arba
 - c. Azotas;

▼ **M8**

ML8

d. (tęsinys)

1 pastaba. ML8 dalies d punkto 3 papunktis netaikomas chloro trifluoridui (CAS 7790-91-2).

2 pastaba. ML8 dalies d punkto 3 papunktis netaikomas dujinės būsenos azoto trifluoridui (CAS 7783-54-2).

4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetidinas) (CAS 78246-06-7);
5. HAN (hidroksilamonio nitratas) (CAS 13465-08-2);
6. HAP (hidroksilamonio perchloratas) (CAS 15588-62-2);
7. HNF (hidrazino nitroformatas) (CAS 20773-28-8);
8. Hidrazino nitratas (CAS 37836-27-4);
9. Hidrazino nitratas (CAS 27978-54-7);
10. Skystos oksiduojančiosios medžiagos, kurias sudaro arba kurios sudėtyje yra inhibuota raudonoji rūkstančioji azoto rūgštis (IRFNA) (CAS 8007-58-7);

Pastaba. ML8 dalies d punkto 10 papunktis netaikomas neinhibiduotai rūkstančiajai azoto rūgščiai.

e. Rišamosios medžiagos, plastifikatoriai, monomerai ir polimerai:

1. AMMO (azidometilmetiloksietanas ir jo polimerai) (CAS 90683-29-7) (dėl jų „pirmtakų“ – taip pat žr. ML8 dalies g punkto 1 papunktį);
2. BAMO (3,3-bis(azidometil)oksetanas ir jo polimerai) (CAS 17607-20-4) (dėl jų „pirmtakų“ – taip pat žr. ML8 dalies g punkto 1 papunktį);
3. BNDPA (bis (2,2-dinitropropil) acetalis) (CAS 5108-69-0);
4. BNDPF (bis (2,2-dinitropropil) formalis) (CAS 5917-61-3);
5. BTTN (butantrioltrinitratas) (CAS 6659-60-5) (dėl jų „pirmtakų“ – taip pat žr. ML8 dalies g punkto 8 papunktį);
6. Energetiniai monomerai, plastmasės ir polimerai, specialiai sukurti kariniam naudojimui, kurių sudėtyje yra bet kurios iš šių medžiagų:
 - a. Nitro grupių;
 - b. Azido grupių;
 - c. Nitratų grupių;
 - d. Nitrozo grupių arba
 - e. Difluoramino grupių;
7. FAMA0 (3-difluoroaminometil-3-azidometil oksetanas) ir jo polimerai;
8. FEFO (bis-2-fluor-2,2 dinitroetilformalis) (CAS 17003-79-1);
9. FPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-heksafluorpentano-1,5-diolio formalis) (CAS 376-90-9);
10. FPF-3 (poli-2,4,4,5,5,6,6-heptafluor-2-trifluormetil-3-oksaheptan-1,7-diolio formalis);
11. GAP (glicidilazidopolimeras) (CAS 143178-24-9) ir jo dariniai;

▼ **M8**

ML8

e. (*tęsinys*)

12. HTPB (hidroksilais modifikuotas polibutadienas), kurio hidroksilų funkcionalumas lygus arba didesnis nei 2,2 ir lygus arba mažesnis nei 2,4, kai hidroksilų vertė mažesnė negu 0,77 meq/g ir klampa mažesnė negu 47 puazai, esant 30 °C temperatūrai (CAS 69102-90-5);
13. Alkoholiu modifikuotas poli (epichlorohidrinai), kurio molekulinė masė mažesnė nei 10 000:
 - a. Poli (epichlorohidrinai);
 - b. Poli (epichlorohidrintriois);
14. NENA (nitratoetilnitramino junginiai) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 ir 85954-06-9);
15. PGN (Poli-GLYN, poliglicidilnitratas arba poli(nitratometil oksiranas)) (CAS 27814-48-8);
16. Poli-NIMMO (nitratometilmetiloksetanas) arba poli-NMMO arba poli(3-nitratometil-3-metiloksetanas) (CAS 84051-81-0);
17. Polinitroortokarbonatai;
18. TVOPA (1,2,3-Tris [1,2-bis (difluoramino) etoksi] propanas arba trisvinoksiopropano aduktas) (CAS 53159-39-0);
19. 4,5 diazidometil-2-metil-1,2,3-triazolas (iso- DAMTR);
20. PNO (Poli(3-nitrato oksetanas));

f. „Priedai ir priemaišos“:

1. Bazinis vario salicilatas (CAS 62320-94-9);
2. BHEGA (bis-2-hidroksietilglikolamidas) (CAS 17409-41-5);
3. BNO (butadiennitrioksidas);
4. Šie feroceno dariniai:
 - a. Butacenas (CAS 125856-62-4);
 - b. Katocenas (2,2-bis-etilferocenil propanas) (CAS 37206-42-1);
 - c. Feroceno karboksirūgštys ir feroceno karboksirūgščių esteriai;
 - d. N-butilferocenas (CAS 31904-29-7);
 - e. Kiti sujungti feroceno polimeriniai dariniai, nenurodyti kitur ML8 dalies f punkto 4 papunktyje;
 - f. Etilferocenas (CAS 1273-89-8);
 - g. Propilferocenas;
 - h. Pentilferocenas (CAS 1274-00-6);
 - i. Diciklopentilferocenas;
 - j. Dicikloheksilferocenas;
 - k. Dietilferocenas (CAS 1273-97-8);

▼ **M8**

- ML8 f. 4. (*tęsinys*)
- l. Dipropilferocenas;
 - m. Dibutilferocenas (CAS 1274-08-4);
 - n. Diheksilferocenas (CAS 93894-59-8);
 - o. Acetilferocenas (CAS 1271-55-2) / 1,1-diacetilferocenas (CAS 1273-94-5);
5. Švino beta rezorcilatas (CAS 20936-32-7);
 6. Švino citratas (CAS 14450-60-3);
 7. Švino-vario chelatai iš beta-rezorcilato arba salicilatų (CAS 68411-07-4);
 8. Švino maleatas (CAS 19136-34-6);
 9. Švino salicilatas (CAS 15748-73-9);
 10. Švino stanatas (CAS 12036-31-6);
 11. MAPO (tris-1-(2-metil)aziridinilfosfinoksidas) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (bis(2-metilaziridinil) 2-(2-hidroksipropanski) propilaminofosfinoksidas) ir kiti MAPO dariniai;
 12. Metil BAPO (bis(2-metilaziridinil) metilaminofosfinoksidas) (CAS 85068-72-0);
 13. N-metil-p-nitroanilinas (CAS 100-15-2);
 14. 3-Nitraza-1,5-pentandiizocianatas (CAS 7406-61-9);
 15. Organiniai metalo junginiai:
 - a. Neopentil[dialil]oksi, tri[dioktil]fosfato-titanatas (CAS 103850-22-2); taip pat vadinamas titanu IV,2,2[bis 2-propenolato-metil, butanolato, tris (dioktil) fosfato] (CAS 110438-25-0); arba LICA 12 (CAS 103850-22-2);
 - b. Titanas IV, [(2-propenolat-1) metil, N-propanolatometil] Butanolis-1, tris [dioktil] pirofosfatas arba KR3538;
 - c. Titanas IV, [(2-propenolat-1) metil, N-propanolatometilas] Butanolis-1, tris (dioktil) fosfatas;
 16. Policiandifluoraminoetilenoksidai;
 17. Šios rišamosios medžiagos:
 - a. 1,1R,1S-trimesoil-tris(2-etilaziridinas) (HX-868, BITA) (CAS 7722-73-8);
 - b. Polifunkciniai aziridinamidai su izoftalio, trimezino, izocianuro arba trimetiladipo pagrindinėmis struktūromis ir su 2-metil arba 2-etilaziridino grupėmis;

Pastaba. ML8 dalies f punkto 17 papunkčio b punktas apima:

- a. 1,1H-izoftalioil-bis(2-metilaziridinas) (HX-752) (CAS 7652-64-4);

▼ **M8**

ML8

f. 17. b. *Pastaba* (tęsinys)

b. 2,4,6-tris(2-etil-1-aziridinil)-1,3,5-triazinas (HX-874) (CAS 18924-91-9);

c. 1,1'-trimetiladipoil-bis(2-etilaziridinas) (HX-877) (CAS 71463-62-2); h.

18. Propilenimidas, (2-metilaziridinas) (CAS 75-55-8);

19. Labai smulkus geležies (Fe₂O₃) (CAS 1317-60-8) oksidas, turintis tam tikrą paviršiaus plotą, didesnę negu 250 m²/g, kai vidutinis dalelių dydis lygus 3,0 nm, arba mažesnis;

20. TEPAN (tetraetilenpentaminakrilnitrilas) (CAS 68412-45-3); cianetilintas poliaminas ir jo druskos;

21. TEPANOL (tetraetilenpentaminakrilnitrilglicidolis) (CAS 68412-46-4), cianetilintas poliaminas, sujungtas su glicidoliu ir jo druskomis;

22. TPB (trifenilbismutas) (CAS 603-33-8);

23. TEPB (Tris (etoksifenil) bismutas) (CAS 90591-48-3);

g. „Pirmதாகai“:

NB. ML8 dalies g punkte nurodytos „energetinės medžiagos“, pagamintos iš šių medžiagų:

1. BCMO (3,3-bis(chlormetil)oksetano) (CAS 78-71-7) (taip pat žr. ML8 dalies e punkto 1 ir 2 papunkčius);

2. Dinitroazetidino-t-butildruskos (CAS 125735-38-8) (taip pat žr. ML8 dalies a punkto 28 papunktį);

3. Heksaazaizovurcitano dariniai, įskaitant HBIW (heksabenzilheksaazozovurcitaną) (CAS 124782-15-6) (taip pat žr. ML8 dalies a punkto 4 papunktį) ir TAIW (tetraacetildibenzilheksaazozovurcitaną) (CAS 182763-60-6) (taip pat žr. ML8 dalies a punkto 4 papunktį);

4. Nuo 2013 m. nebetaikoma;

5. TAT (1,3,5,7-tetraacetil-1,3,5,7-tetraazociklooktano) (CAS 41378-98-7) (taip pat žr. ML8 dalies a punkto 13 papunktį);

6. 1,4,5,8 tetraazadekalino (CAS 5409-42-7) (taip pat žr. ML8 dalies a punkto 27 papunktį);

7. 1,3,5-trichlorbenzeno (CAS 108-70-3) (taip pat žr. ML8 dalies a punkto 23 papunktį);

8. 1,2,4 trihidroksibutano (1,2,4-butantriolis) (CAS 3068-00-6) (taip pat žr. ML8 dalies e punkto 5 papunktį);

9. DADN (1,5-diacetil-3,7-dinitro-1, 3, 5, 7-tetraazociklooktano) (taip pat žr. ML8 dalies a punkto 13 papunktį).

h. „Reaguojančiųjų medžiagų“ milteliai ir formos:

1. Bet kurios iš toliau išvardytų medžiagų milteliai, kurių dalelių dydis bet kuria kryptimi mažesnis nei 250 μm ir kurie niekur kitur ML8 dalyje nenurodyti:

a. Aliuminio;

b. Niobio;

c. Boro;

d. Cirkonio;

e. Magnio;

▼ **M8**

ML8

h. 1. (*tęsinys*)

- f. Titano;
- g. Tantalo;
- h. Volframo;
- i. Molibdeno arba
- j. Hafnio;

2. Formos, nenurodytos ML3, ML4, ML12 arba ML16 dalyse, pagamintos iš ML8 dalies h punkto 1 papunktyje nurodytų miltelių.

Techninės pastabos

1. „Reaguojančiosios medžiagos“ yra sukurtos, kad vyktų egzoterminė reakcija tik esant dideliame šlyties greičiui, ir skirtos naudoti kaip išklojimo dangalai arba aptaisai kovinėse galvutėse.
2. „Reaguojančiųjų medžiagų“ milteliai yra gaunami, pavyzdžiui, didelės energijos rutulinio malimo procesu.
3. „Reaguojančiųjų medžiagų“ formos gaminamos, pavyzdžiui, atrankiniu lazeriniu sukepinimu.

1 pastaba. ML8 dalis netaikoma toliau nurodytoms medžiagoms, jeigu jų nėra junginiuose arba jos nesumaišytos su „energetinėmis medžiagomis“, nurodytomis ML8 dalies a punkte, ar metalo milteliais, nurodytais ML8 dalies c punkte:

- a. Amonio pikratas (CAS 131-74-8);
- b. Juodasis parakas;
- c. Heksanitrodifenilaminas (CAS 131-73-7);
- d. Difluoraminas (CAS 10405-27-3);
- e. Nitrokrakmolai (CAS 9056-38-6);
- f. Kalio nitratas (CAS 7757-79-1);
- g. Tetranitronaftalanas;
- h. Trinitroanizolas;
- i. Trinitronaftalenas;
- j. Trinitroksilenas;
- k. N-pirolidinonas; 1-metil-2-pirolidinonas (CAS 872-50-4);
- l. Dioktilmaleatas (CAS 142-16-5);
- m. Etilheksilakrilatas (CAS 103-11-7);
- n. Trietilaliuminis (TEA) (CAS 97-93-8), trimetilaliuminis (TMA) (CAS 75-24-1) ir kiti piroforiški alkil ir arilmetalai su ličiu, natriu, magniu, cinku ar boru;
- o. Nitroceliuliozė (CAS 9004-70-0);
- p. Nitroglicerinas (arba glicerolio nitratas, trinitratas) (NG) (CAS 55-63-0);
- q. 2,4,6-trinitrotoluenas (TNT) (CAS 118-96-7);
- r. Etilendiamindinitratas (EDDN) (CAS 20829-66-7);

▼ **M8**

ML8

1 pastaba. (tęsinys)

- s. Pentaeritritoltetranitratas (PETN) (CAS 78-11-5);
- t. Švino azidas (CAS 13424-46-9), normalus (CAS 15245-44-0) ir bazinis (CAS 12403-82-6) švino stifnatas, taip pat pirminiai sprognenys arba užtaiso sudedamosios dalys, į kurių sudėtį įeina azidai arba azidų kompleksai;
- u. Trietilenglikoldinitratas (TEGDN) (CAS 111-22-8);
- v. 2,4,6-trinitrorezorcinolas (stifnino rūgštis) (CAS 82-71-3);
- w. Dietildifenilkarbamidas (CAS 85-98-3); dimetildifenilkarbamidas (CAS 611-92-7); metiletildifenilkarbamidas [centralitai];
- x. N, N-difenilkarbamidas (nesimetrinis difenilkarbamidas) (CAS 603-54-3);
- y. Metil-N, N-difenilkarbamidas (nesimetrinis metildifenilkarbamidas) (CAS 13114-72-2);
- z. Etil-N, N-difenilkarbamidas (nesimetrinis etildifenilkarbamidas) (CAS 64544-71-4);
- aa. 2-nitrodifenilaminas (2-NDPA) (CAS 119-75-5);
- bb. 4-nitrodifenilaminas (4-NDPA) (CAS 836-30-6);
- cc. 2,2-dinitropropanolis (CAS 918-52-5);
- dd. Nitroguanidinas (CAS 556-88-7) (žr. ES dvejojo naudojimo objektų sąrašo 1C011 pozicijos d punktą).

2 pastaba. ML8 dalis netaikoma amonio perchloratui (ML8 dalies d punkto 2 papunktis), NTO (ML8 dalies d punkto 18 papunktis) ir katoceniui (ML8 dalies f punkto 4 papunkčio b punktas), kurie atitinka visas šias sąlygas:

- a. Specialiai skirti ir sukurti civiliniam naudojimui skirtiems dujų gamybos įtaisams;
- b. Junginiuose arba sumaišyti su neaktyviosiomis termoreaktyviomis rišamosiomis medžiagomis arba plastifikatoriais ir jų masė mažesnė nei 250 g;
- c. Amonio perchloratas (ML8 dalies d punkto 2 papunktis) sudaro daugiausia 80 % aktyviosios medžiagos masės;
- d. Sudėtyje yra 4 g arba mažiau NTO (ML8 dalies a punkto 18 papunktis) ir
- e. Sudėtyje yra 1 g arba mažiau katoceno (ML8 dalies f punkto 4 papunkčio b punktas).

ML9

Karo laivai (antvandeniniai ar povandeniniai), specialiai laivyno įranga, dalys, komponentai ir kiti antvandeniniai laivai:

NB. Dėl valdymo ir navigacinės įrangos – žr. ML11 dalį.

a. Laivai ir komponentai:

1. Laivai (antvandeniniai ar povandeniniai), specialiai sukurti ar modifikuoti kariniam naudojimui, neatsižvelgiant į jų esamą techninę būklę ar funkcionalumą, neatsižvelgiant į tai, ar juose yra ginkluotės gabenimo sistemų ir ar jie šarvuoti, tokių laivų korpusai ir jų dalys bei specialiai kariniam naudojimui sukurti jų komponentai;

▼ **M8**

ML9

- a. (*tęsinys*)
2. Antvandeniniai laivai, kurie nėra nurodyti ML9 dalies a punkto 1 papunktyje, kuriuose sumontuota ar integruota:
- a. automatiniai ginklai, nurodyti ML1 dalyje, arba ginklai, nurodyti ML2, ML4, ML12 ar ML19 dalyje, arba 12,7 mm ar didesnio kalibro ginklams skirti „pritvirtinimo įtaisai“ ar ginkluotės tvirtinimo taškai;
- Techninė pastaba.*
- „Pritvirtinimo įtaisai“ – tai ginklų pritvirtinimo ar laivo korpuso sutvirtinimo mazgai, skirti įmontuoti ginklams.
- b. Šaudymo kontrolės sistemos, nurodytos ML5 dalyje;
- c. Įranga, turinti visas šias charakteristikas:
1. „Apsauga nuo cheminio, biologinio, radiologinio ir branduolinio ginklo“ ir
 2. „Laivo išorinio drėkinimo ar plovimo sistema“, naudojama neutralizuoti arba
- Techninės pastabos*
1. „Apsauga nuo cheminio, biologinio, radiologinio ir branduolinio ginklo“ – tai atskira vidinė erdvė, turinti tokias charakteristikas kaip didesnis slėgis, ventiliacijos sistemų izoliacija, ribotos ventiliacinės angos su cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių medžiagų filtrais bei ribotos personalo patekimo į šią erdvę vietos, kuriose yra įrengti oro šliuzai.
 2. „Laivo išorinio drėkinimo ar plovimo sistema“ – tai jūros vandens purškimo sistema, kurią naudojant galima tuo pat metu aplaistyti laivo išorines konstrukcijas ir denius.
- d. Aktyviosios atsakomųjų veiksmų ginklų sistemos, nurodytos ML4 dalies b punkte, ML5 dalies c punkte arba ML11 dalies a punkte, turinčios bet kurią iš šių charakteristikų:
1. „Apsauga nuo cheminio, biologinio, radiologinio ir branduolinio ginklo“;
 2. Korpusas ir laivo konstrukcijos, specialiai sukurti sumažinti radiolokacinio signalo atspindį;
 3. Įtaisai, skirti objekto atpažinimo terminiu būdu galimybei sumažinti (pvz., išmetamųjų dujų vėsinimo sistema), išskyrus įtaisy, specialiai sukurtus padidinti bendrą įrenginio energijai gauti galingumą arba sumažinti poveikį aplinkai, arba
 4. Išmagnetinimo sistema, skirta laivo magnetiniam laukui sumažinti;
- b. Toliau nurodyti varikliai ir varomosios sistemos, specialiai sukurti kariniam naudojimui, ir komponentai, specialiai jiems sukurti kariniam naudojimui:
1. Dyzeliniai varikliai, specialiai sukurti povandeniniams laivams, turintys visas šias charakteristikas:
 - a. Galingumas lygus 1,12 MW (1 500 AG) arba didesnis ir
 - b. Rotacinis greitis lygus 700 apsisukimų per minutę (apm) arba didesnis;
 2. Elektros varikliai, specialiai sukurti povandeniniams laivams, turintys visas šias charakteristikas:
 - a. Galingumas didesnis nei 0,75 MW (1 000 AG);
 - b. Greitas reversas;
 - c. Aušinimas skysčiu ir
 - d. Visiškas uždarumas;

▼ **M8**

ML9

- b. (*tęsinys*)
3. Nemagnetiniai dyzeliniai varikliai, turintys visas šias charakteristikas:
- a. Galingumas lygus 37,3 MW (50 AG) arba didesnis ir
 - b. Nemagnetinis talpumas didesnis nei 75 % bendrosios masės;
4. „Anaerobinės varomosios sistemos“ (AIP), specialiai sukurtos povandeniniams laivams;

Techninė pastaba.

Naudojant „anaerobinę varomąją jėgą“, panirusio povandeninio laivo varomoji sistema, nenaudodama atmosferos deguonies, gali veikti ilgiau nei su įprastomis baterijomis. Taikant ML9 dalies b punkto 4 papunktį AIP neapima branduolinės energijos.

- c. Povandeniniai aptikimo prietaisai, specialiai sukurti kariniam naudojimui, jų valdymo įranga ir komponentai, specialiai jiems sukurti kariniam naudojimui;
- d. Tinklai kovai su povandeniniais laivais ir torpedomis, specialiai sukurti kariniam naudojimui;
- e. Nuo 2003 m. nebetaikoma;
- f. Korpuso išvestys ir jungės, specialiai sukurtos kariniam naudojimui, užtikrinančios sąveiką su įranga, esančia laivo išorėje, ir komponentai, specialiai jiems sukurti kariniam naudojimui;

Pastaba. *ML9 dalies f punktas apima vienlaidžio, daugialaidžio, bendraašio ir bangolaidžio tipo laivų junges ir korpusų išvestis, kurios yra nelaidžios vandeniui iš išorės ir išlaiko reikalaujamas charakteristikas daugiau nei 100 metrų jūros gylyje, ir skaidulines optines junges bei optines korpusų išvestis, specialiai sukurtas lazeriniam spinduliui perduoti, neatsižvelgiant į gylį. ML9 dalies f punktas netaikomas paprastiesiems varomiesiems velenams ir hidrodinaminių korpusų išvesčių valdymo prietaisams.*

- g. Begarsiai guoliai, turintys bet kurią iš šių charakteristikų, jų komponentai ir tokių guolių turinti įranga, specialiai sukurti kariniam naudojimui:
1. Su dujų ar magnetiniais įtvarais;
 2. Su aktyvia objekto atpažinimo kontrole arba
 3. Su vibracijos slopinimo kontrole.

ML10

„Orlaiviai“, „už orą lengvesni skraidomieji aparatai“, „bepilčiai orlaiviai“ („UAV“), aviaciniai varikliai ir „orlaivių“ įranga, susijusi įranga ir komponentai, specialiai sukurti arba modifikuoti kariniam naudojimui:

NB. *Dėl valdymo ir navigacinės įrangos – žr. ML11 dalį.*

- a. Pilotuojami „orlaiviai“ ir „už orą lengvesni skraidomieji aparatai“ bei specialiai jiems sukurti komponentai;
- b. Nuo 2011 m. nebetaikoma;

▼ **M8**

ML10

(tęsinys)

- c. Bepiločiai „orlaiviai“ ir „už orą lengvesni skraidomieji aparatai“ bei susijusi įranga bei specialiai jiems sukurti komponentai:
1. „UAV“, nuotoliniu būdu pilotuojami skraidomieji aparatai (RPV), autonominės programuojamosios transporto priemonės ir bepiločiai „už orą lengvesni skraidomieji aparatai“;
 2. Paleidimo įranga, susigrąžinimo įranga ir antžeminė įranga;
 3. Vadovavimui ar kontrolei sukurta įranga;
- d. Varomieji aviaciniai varikliai ir specialiai jiems sukurti komponentai;
- e. Degalų papildymo ore įranga, specialiai sukurta arba modifikuota bet kuriai iš toliau išvardytų paskirčių, bei specialiai jai sukurti komponentai:
1. „Orlaiviams“, nurodytiems ML10 dalies a punkte arba
 2. Bepiločiams „orlaiviams“, nurodytiems ML10 dalies c punkte;
- f. „Antžemeinei įrangai“, specialiai sukurtai ML10 dalies a punkte nurodytiems „orlaiviams“ arba ML10 dalies d punkte nurodytiems aviaciniams varikliams;

Techninė pastaba.

„Antžeminė įranga“ apima slėginę degalų papildymo įrangą ir įrangą, specialiai sukurta operacijoms izoliuotose zonose palengvinti.

- g. Orlaivio įgulos gyvybės palaikymo įranga, orlaivio įgulos saugos įranga ir kiti prietaisai, skirti gelbėti avariniais atvejais, nenurodyti ML10 dalies a punkte, sukurti ML10 dalies a punkte nurodytiems „orlaiviams“;

Pastaba. ML10 dalies g punkte nėra reglamentuojami orlaivio įgulos šalmai, kuriuose nėra ES bendrajame kariniame sąraše nurodytos įrangos arba jai skirtų pritvirtinimo arba montavimo įtaisų.

NB. Dėl šalmų žr. taip pat ML13 dalies c punktą.

- h. Parašiutai, parasparniai ir susijusi įranga bei specialiai jiems sukurti komponentai:
1. Parašiutai, nenurodyti kitur ES bendrajame karinės įrangos sąraše;
 2. Parasparniai;
 3. Įranga, specialiai sukurta šuoliams iš didelio aukščio (pvz., kostiumai, specialūs šalmai, kvėpavimo sistemos, navigacinė įranga);
- i. Kontroliuojamo išsiskleidimo įranga arba automatinės pilotavimo sistemos, sukurtos parašiuotais nuleidžiamiesiems kroviniams.

1 pastaba. ML10 dalies a punktas netaikomas specialiai kariniams tikslams sukurtiems „orlaiviams“ ir „už orą lengvesniems skraidomiejiems aparatams“ ar jų „orlaivių“ modifikacijoms, kurie turi visas šias charakteristikas:

a. Nėra koviniai „orlaiviai“;

▼M8

ML10

i. 1 pastaba. (tęsinys)

b. Nėra pritaikyti kariniam naudojimui ir neturi specialiai kariniam naudojimui skirtos ar modifikuotos įrangos ar priedų ir

c. Vienos ar daugiau ES valstybių narių arba Vasenaro susitarime dalyvujančių valstybių civilinės aviacijos institucijų buvo sertifikuoti civiliniam naudojimui.

2 pastaba. ML10 dalies d punktas netaikomas:

a. Aviaciniams varikliams, sukurtiems arba modifikuotiems kariniam naudojimui, kuriuos vienos ar daugiau ES valstybių narių arba Vasenaro susitarime dalyvujančių valstybių civilinės aviacijos institucijos sertifikavo naudojimui „civiliniame orlaivyje“, arba specialiai jiems sukurtiems komponentams;

b. Stūmokliniams varikliams ar specialiai jiems sukurtiems komponentams, išskyrus tuos iš jų, kurie specialiai sukurti „bepiločiams orlaiviams“.

3 pastaba. Taikant ML10 dalies a ir d punktus, specialiai kariniam naudojimui sukurti ir modifikuoti nekariniai „orlaiviai“ arba aviaciniai komponentai ir susijusi įranga arba aviaciniai varikliai apima tik tuos karinius komponentus ir susijusią karinę įrangą, kurie yra būtini modifikacijai kariniam naudojimui atlikti.

4 pastaba. ML10 dalies a punkte nurodyti kariniai tikslai apima kovos veiksmus, karinę žvalgybą, puolimą, karinius mokymus, materialinį-techninį aprūpinimą ir karinių pajėgų ar karinės įrangos transportavimą ir desantavimą.

5 pastaba. ML10 dalies a punktas netaikomas „orlaiviams“, jei jie atitinka visus šiuos reikalavimus:

a. Buvo pirmą kartą pagaminti iki 1946 m;

b. Juose nėra ES bendrajame kariniame sąraše nurodytų gaminių, išskyrus atvejus, kai reikalaujama, kad tie gaminiai atitiktų vienos ar daugiau ES valstybių narių arba Vasenaro susitarime dalyvujančių valstybių civilinės aviacijos institucijų nustatytus saugos ar tinkamumo skrydžiams standartus ir

c. Juose nėra ES bendrajame kariniame sąraše nurodytų ginklų, išskyrus atvejus, kai jie yra neveikiantys ir nėra galimybės vėl pradėti juos naudoti.

ML11

Elektroninė įranga, „erdvėlaiviai“ ir jų komponentai, nenurodyti kituose ES bendrojo karinės įrangos sąrašo punktuose:

a. Elektroninė įranga, specialiai sukurta kariniam naudojimui, ir specialiai jai sukurti komponentai;

▼ **M8**

ML11

a. (tęsinys)

Pastaba. ML11 dalies a punktas apima:

- a. Elektroninę atsakomųjų priemonių ir elektroninę atsakomąsias priemones neutralizuojančią įrangą, įskaitant trukdymo ir trukdymą slopinančią įrangą (t. y. įrangą, sukurtą pašaliniams ar klaidingiems signalams į radarą ar radijo ryšio imtuvus įvesti ar kitokiu būdu trukdyti prieš elektroniniams imtuvams priimti informaciją, mažinti jų funkcionalumą ir veiksmingumą, atitinkamai veikti ir jo atsakomųjų veiksmų įrangą);
- b. Dažniui jautrias elektronines lempas;
- c. Sekimo ir elektromagnetinio spektro stebėjimo elektronines sistemas arba įrangą, sukurtą karinės žvalgybos ar saugumo tikslams arba tokiam sekimui ir kontrolei neutralizuoti;
- d. Povandeninių atsakomųjų priemonių, įskaitant akustinio ir magnetinio trukdymo bei imitavimo įrangą ir įrangą, sukurtą pašaliniams ar klaidingiems signalams į sonarinius imtuvus įvesti;
- e. Duomenų tvarkymo apsaugos įrangą, duomenų apsaugos įrangą ir perdavimo bei signalizavimo linijos apsaugos įrangą, veikiančią kodavimo procesų pagrindu;
- f. Identifikavimo, autentifikavimo ir šifro įvedimo įrangą ir šifro valdymo, gamybos bei paskirstymo įrangą;
- g. Valdymo ir navigacinę įrangą;
- h. Skaitmeninę troposferinės sklaidos radijo ryšio siųstuvų įrangą;
- i. Skaitmeninius demoduliatorius, specialiai sukurtus signalų žvalgybos tikslais;
- j. „Automatinės vadovavimo ir kontrolės sistemas“.

NB. Dėl „programinės įrangos“, susijusios su kariniu „programine įranga“ valdomu radijo ryšiu (SDR) – žr. ML21 dalį.

- b. Pasaulinės palydovinės navigacinės sistemos (GNSS) trukdymo įranga bei specialiai jai sukurti komponentai;
- c. „erdvėlaiviai“, specialiai sukurti arba modifikuoti kariniam naudojimui, „erdvėlaivių“ komponentai, specialiai sukurti kariniam naudojimui.

ML12

Didelio greičio kinetinės energijos ginklų sistemos ir su jomis susiję įrenginiai bei specialiai jiems sukurti komponentai:

- a. Kinetinės energijos ginklų sistemos, specialiai sukurtos taikiniui sunaikinti ar pradėtam veiksmui taikinio atžvilgiu nutraukti;
- b. Specialiai sukurti bandymų ir vertinimo įrenginiai, bandymų modeliai, įskaitant diagnostikos įrenginius ir taikinius, skirtus šovinių ir sistemų dinaminiam kinetinės energijos išbandymui.

▼ **M8**

ML12 (tęsinys)

NB. Dėl ginklų sistemų, naudojančių pokalibrinius šaudmenis ar tik cheminę varomąją jėgą, ir jų amunicijos žr. ML1–ML4 dalis.

1 pastaba. ML12 dalis apima ir šias sistemas, kai jos specialiai sukurtos kinetinėms energijos ginklų sistemoms:

- a. Paleidimo varomąsias sistemas, galinčias paprastu ar greitėjančiu šaudymo metodu didesnius nei 0,1 g objektus akceleruoti didesniu nei 1,6 km/s greičiu;
 - b. Elektros generatorių, elektrinės šarvuotės, energijos kaupimo (pvz., didelės energijos kaupiklius), terminio valdymo priemonių, galios palaikymo, įjungimo ar kuro naudojimo įrenginius ir energijos šaltinio, pabūklų bokštų bei kitokių bokštinių įrenginių elektrinės pavaros funkcijų elektrines jungtis;
- NB. Taip pat žr. ES dvejojo naudojimo objektų sąrašo 3A001 pozicijos e punkto 2 papunktį dėl didelės energijos kaupiklių.
- c. Taikinio aptikimo, nustatymo, šaudymo kontrolės ar sunaikinimo laipsnio įvertinimo sistemas;
 - d. Sviedinių savaiminio nutaikymo, valdymo ar varomosios jėgos nukreipimo (šoninės akceleracijos) sistemas.

2 pastaba. ML12 dalis taikoma ginklų sistemoms, naudojančioms bet kurią iš šių rūšių varomosios jėgos energiją:

- a. Elektromagnetinę;
- b. Elektroterminę;
- c. Plazmą;
- d. Lengvasias dujas arba
- e. Cheminę (kai ji naudojama kartu su bet kuria iš pirmiau išvardytųjų).

ML13 **Šarvuotoji ar apsauginė įranga, konstrukcijos ir komponentai:**

a. Metalo ar nemetalo šarvuotosios plokštės, turinčios bet kurią iš šių charakteristikų:

1. Pagamintos pagal karinius standartus arba specifikacijas arba
2. Tinkamos kariniam naudojimui;

NB. Dėl šarvuotės plokščių žr. ML13 dalies d punkto 2 papunktį.

- b. Metalo ir ne metalo medžiagų konstrukcijos bei jų deriniai, specialiai sukurti karinių sistemų balistinei apsaugai, bei specialiai jiems sukurti komponentai;
- c. Šalmai, pagaminti pagal karinius standartus ar specifikacijas arba panašius nacionalinius standartus ir specialiai jiems sukurti šalmo korpusai, pošalmai ar minkšti įklotai;

NB. Dėl kitų karinio šalmo komponentų arba priedų, žr. atitinkamą ES bendrojo karinės įrangos sąrašo poziciją.

▼ **M8**

ML13

(tęsinys)

d. Šarvuotė ar apsauginiai drabužiai ir jų komponentai:

1. Minkšta šarvuotė ar apsauginiai drabužiai, pagaminti pagal karinius standartus ar specifikacijas arba pagal jų atitikmenis ir specialiai jiems sukurti komponentai;

Pastaba. Taikant ML13 dalies d punkto 1 papunktį kariniai standartai ar specifikacijos apima bent specifikacijas dėl apsaugos nuo skeveldrų.

2. Kietos šarvuotės plokštės, kuriomis užtikrinama balistinė apsauga, lygiavertė III lygio (2008 m. liepos mėn. NIJ 0101.06) ar nacionalinių ekvivalentų lygio apsaugai arba didesnė.

1 pastaba. ML13 dalies b punktas apima medžiagas, specialiai sukurtas į sprogimą reaguojančiai apsaugai formuoti arba karinėms priedangoms statyti.

2 pastaba. ML13 dalies c punktas netaikomas įprastiniams plieniniams šalmams, kurie nėra modifikuoti ar sukurti taip, kad juose galėtų būti įtaisytas bet kokios rūšies papildomas prietaisas.

3 pastaba. ML13 dalies c ir d punktai netaikomi šalmams, šarvuotėms ir apsauginiams drabužiams, dėvimiems asmeninės apsaugos tikslais.

4 pastaba. ML13 dalyje nurodyti tik tie bombas neutralizuojantiems darbuotojams specialiai sukurti šalmai, kurie yra specialiai sukurti kariniam naudojimui.

1 NB. Taip pat žr. ES dvejojo naudojimo objektų sąrašo IA004 poziciją.

2 NB. „Pluoštinėms ar gijinėms medžiagoms“, naudojamoms šarvuotėms ir šalmams gaminti – žr. ES dvejojo naudojimo objektų sąrašo IC010 poziciją.

ML14

„Specializuota įranga, skirta karinėms pratyboms“ arba karinių scenarijų imitavimui, simulatoriai, specialiai sukurti mokymui naudoti visais šautuvais ir ginklais, nurodytais ML1 ar ML2 dalyse, ir specialiai jiems sukurti komponentai bei priedai.

Techninė pastaba.

Terminas „specializuota karinėms pratyboms skirta įranga“ apima karinių veiksmų treniruoklius, skrydžio valdymo treniruoklius, radaro taikinius-treniruoklius, radarų taikinių generatorius, šaudymo pratybų prietaisus, kovos su povandeniniais laivais treniruoklius, skraidymo simulatorius (įskaitant centrifugas lakūnams ar astronautams rengti), radarų treniruoklius, skraidymo įrangos imitacinius treniruoklius, navigacinius treniruoklius, raketų paleidimo treniruoklius, taikinių įrangą, bepiločius „orlaivius“, ginkluotės treniruoklius, nepilotuojamų „orlaivių“ treniruoklius, mobiliuosius pratybų įrenginius ir antžeminių operacijų mokymo įrangą.

1 pastaba. ML14 dalis apima vaizdo atkūrimo ir interaktyvios aplinkos sistemas, skirtas simulatoriams, jei jos yra specialiai sukurtos ar modifikuotos kariniam naudojimui.

2 pastaba. ML14 dalis netaikoma įrangai, specialiai sukurtai mokymui naudoti medžiokliniais ar sportiniais ginklais.

▼ **M8**

ML15 **Vaizdo atkūrimo ar atsakomųjų priemonių įranga, specialiai sukurta kariniam naudojimui, ir specialiai jai sukurti komponentai bei priedai:**

- a. Filmavimo ir vaizdo apdorojimo įranga;
- b. Fotoaparatai, fotografinė įranga ir juostų apdorojimo įranga;
- c. Vaizdo stiprinimo įranga;
- d. Infraraudonųjų spindulių arba terminė vaizdo atkūrimo įranga;
- e. Radarinė sensorinė vaizdo atkūrimo įranga;
- f. Atsakomųjų priemonių arba atsakomąsias priemones neutralizuojanti įranga, skirta ML15 dalies a–e punktuose nurodytai įrangai.

Pastaba. ML15 dalies f punktas apima įrangą, sukurtą karinių vaizdo sistemų veikimui neutralizuoti arba efektyvumui susilpninti ar tokiam ardomajam poveikiui sumažinti.

1 pastaba. ML15 dalyje terminas specialiai sukurti komponentai, kai jie specialiai sukurti kariniam naudojimui, apima:

- a. Infraraudonųjų spindulių vaizdo keitiklio elektroninius vamzdelius;
- b. Vaizdo stiprinimo elektroninius vamzdelius (ne pirmosios kartos);
- c. Mikrokanalines plokštes;
- d. Silpnai šviesai jautrių televizijos kamerų elektroninius vamzdelius;
- e. Detektorinę išdėstymo įrangą (įskaitant elektroninio ryšio ar rodymo sistemas);
- f. Piroelektrinės televizijos kamerų elektroninius vamzdelius;
- g. Vaizdo sistemų aušinimo sistemas;
- h. Elektriniu būdu užsklendžiamas fotochrominio arba elektrooptinio tipo sklendes, kurių užsisklendimo greitis yra mažesnis negu 100 μs, išskyrus sklendes, kurios yra pagrindinės didelio greičio fotoaparato dalys;
- i. Skaidulinius optinius vaizdo apgręžiklius;
- j. Sudėtinius puslaidininkinius fotokatodus.

2 pastaba. ML15 dalis netaikoma „pirmosios kartos vaizdo stiprinimo elektroniniams vamzdeliams“ ar įrangai, specialiai sukurtai naudojant „pirmosios kartos vaizdo stiprinimo elektroninius vamzdelius“.

NB. Dėl ginklų taikiklių, kuriems naudojami „pirmosios kartos vaizdo stiprinimo elektroniniai vamzdeliai“, klasifikacijos žr. ML1 ir ML2 dalis bei ML5 dalies a punktą.

NB. Taip pat žr. ES dvejetainio naudojimo objektų sąrašo 6A002 pozicijos a punkto 2 papunktį ir 6A002 pozicijos b punktą.

▼ **M8**

ML16 **Liejiniai, atliejos ir kiti pusgaminiai, specialiai pagaminti gaminiams, nurodytiems ML1–ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 ar ML19 dalyse.**

Pastaba. ML16 dalis taikoma pusgaminiams, kai jie atpažįstami pagal medžiagos sudėtį, formą arba funkcijas.

ML17 **Įvairi įranga, medžiagos ir „bibliotekos“ bei specialiai joms sukurti komponentai:**

a. Nardymo ir povandeninio plaukiojimo aparatai, specialiai sukurti ar modifikuoti kariniam naudojimui:

1. Izoliuojamieji nardymui skirti uždaro ar pusiau uždaro ciklo kvėpavimo aparatai;
2. Povandeninio plaukiojimo aparatai, specialiai sukurti naudoti kartu su ML17 dalies a punkto 1 papunktyje nurodytais nardymo aparatais;

NB. Taip pat žr. ES dvejetainio naudojimo objektų sąrašo 8A002 pozicijos q punktą.

- b. Statybos įranga, specialiai sukurta kariniam naudojimui;
- c. Elektros instaliacija, danga ir apdorojimas, skirti objekto atpažinimo galimybei mažinti, specialiai sukurti kariniam naudojimui;
- d. Lauko inžinerinė įranga, specialiai sukurta naudoti kovos zonoje;
- e. „Robotai“, „robotų“ valdymo įranga ir „robotų“ „galutiniai vykdymo įtaisai“, turintys bet kurią iš šių charakteristikų:

1. Specialiai sukurta kariniam naudojimui;
2. Juose yra priemonės, saugančios hidraulinės linijas nuo balistinių skeveldrų iš išorės padarytų sužeidimų (pvz., savaimė izoliuojančios linijos), ir jie gali naudoti hidraulinis skysčius, kurių užsidegimo temperatūra yra aukštesnė negu 566 °C (839 K) arba
3. Specialiai sukurti ar gali veikti elektromagnetinio pulso (EMP) aplinkoje;

Techninė pastaba.

Elektromagnetinis pulsas neapima netyčinių netoliese esančių įrangos (t.y., mašinų, įtaisų ar elektroninių prietaisų) elektromagnetinės radiacijos ar žaibo keliamų trikdžių.

- f. „Bibliotekos“, specialiai sukurtos ar modifikuotos kariniam naudojimui kartu su ES bendrajame karinės įrangos sąrašo nurodytomis sistemomis, įranga ar komponentais;
- g. Branduolinę energiją generuojanti įranga arba varomoji įranga, įskaitant „branduolinius reaktorių“, specialiai sukurtus kariniam naudojimui, ir komponentai, specialiai jiems sukurti ar „modifikuoti“ kariniam naudojimui;
- h. Kita specialiai kariniam naudojimui sukurta įranga ir medžiagos, apdorotos ar padengtos danga, skirtos objekto atpažinimo galimybei mažinti, išskyrus įrangą ir medžiagas, nurodytas kituose ES bendrojo karinės įrangos sąrašo punktuose;
- i. Simulatoriai, specialiai sukurti kariniams „branduoliniams reaktoriams“;

▼ **M8**

- ML17 (tęsinys)
- j. Mobiliosios remonto dirbtuvės, specialiai įrengtos ar „modifikuotos“ karinei įrangai remontuoti;
 - k. Lauko generatoriai, specialiai sukurti ar „modifikuoti“ kariniam naudojimui;
 - l. Konteineriai, specialiai sukurti ar „modifikuoti“ kariniam naudojimui;
 - m. Keltai, išskyrus keltus, nurodytus kituose ES bendrojo karinės įrangos sąrašo punktuose, tiltai ir pontonai, specialiai sukurti kariniam naudojimui;
 - n. Bandomieji modeliai, specialiai sukurti objektams, nurodytiems ML4, ML6, ML9 ar ML10 dalyse, „tobulinti“;
 - o. Apsaugos nuo „lazerių“ įranga (pvz., akių ir jutiklių apsaugos), specialiai sukurta kariniam naudojimui;
 - p. „Kuro elementai“, nenurodyti kitur ES bendrajame karinės įrangos sąrašo, specialiai sukurti ar „modifikuoti“ kariniam naudojimui.

Techninė pastaba.

1. Nuo 2014 m. nebetaikoma.
2. ML17 dalyje terminas „modifikuotas“ reiškia struktūrinį, elektromechaninį ar kitokį pakeitimą, dėl kurio nekariniam naudojimui sukurtas objektas įgauna savybes, dėl kurių jis yra lygiavertis objektui, specialiai sukurtam kariniam naudojimui.

ML18 **„Gamybos“ įranga ir komponentai:**

- a. Specialiai sukurta ar modifikuota „gamybos“ įranga, skirta ES bendrajame karinės įrangos sąrašo nurodytiems gaminiams „gaminti“, ir specialiai jai sukurti komponentai;
- b. Specialiai sukurta aplinkos tyrimo aparatūra ir specialiai jai sukurta įranga, skirta ES bendrajame karinės įrangos sąrašo nurodytiems gaminiams sertifikuoti, kvalifikuoti ar bandyti.

Techninė pastaba.

ML18 dalyje terminas „gamyba“ apima projektavimą, tyrimą, gamimą, bandymą ir tikrinimą.

Pastaba. ML18 dalies a ir b punktai apima šią įrangą:

- a. Nuolatinio veikimo azotinimo įrangą;
- b. Centrifuginius bandomuosius aparatus ar įrangą, turinčius bet kurią iš šių charakteristikų:
 1. Varoma variklio arba variklių, kurių bendras nustatytasis galingumas yra didesnis nei 298 kW (400 AG);
 2. Pakelia 113 kg ar daugiau svorio arba
 3. Gali pasiekti centrifugos 8 g ar didesnę pagreitį, kai krovinio svoris 91 kg ir didesnis;
- c. Dehidracijos presai;

▼ **M8**

ML18

Pastaba. (tęsinys)

- d. Varžtų išspaudikliai (ekstruderiai), specialiai sukurti arba modifikuoti kariniam sprogstamajam išspaudimui;
- e. Pjaustomosios mašinos, skirtos išpaustoms svaidomosioms medžiagoms dozuoti;
- f. Betriukšmis 1,85 metro arba didesnio skersmens poliravimo būgnas, kurio įkrova didesnė negu 227 kg;
- g. Nuolatinio veikimo maišytuvai, skirti kietiems svaidomiesiems sprogenims maišyti;
- h. Dujiniai smulkintuvai karinių sprogstamųjų medžiagų sudedamosioms dalims (ingredientams) malti ar trupinti;
- i. Įranga, kuria išgaunamas metalo miltelių dalelių sferiškumas ir suvienodinamas jų dydis, kaip nurodyta ML8 dalies c punkto 8 papunktyje;
- j. Konvekcinės srovės keitikliai ML8 c punkto 3 papunktyje nurodytų medžiagų konversijai.

ML19

Kreipiamosios energijos ginklų (DEW) sistemos, su jomis susijusių arba atsakomųjų priemonių įranga ir bandymų modeliai, bei specialiai jiems sukurti komponentai:

- a. „Lazerinės“ sistemos, specialiai sukurtos taikiniams sunaikinti ar jų vykdomai užduočiai nutraukti;
- b. Šviesos pluošto dalelių sistemos taikiniams sunaikinti ar jų vykdomai užduočiai nutraukti;
- c. Didelio galingumo radijo dažnio sistemos taikiniams sunaikinti ar jų vykdomai užduočiai nutraukti;
- d. Įranga, specialiai sukurta ML19 dalies a–c punktuose nurodytoms sistemoms surasti, atpažinti arba nuo jų gintis;
- e. ML19 punkte nurodytų sistemų, įrangos ir komponentų fizinių bandymų modeliai;
- f. „Lazerio“ sistemos, specialiai sukurtos sukelti ilgalaikį apakimą technologijomis nesustiprintam matymui, tai yra, neapsaugotoms žmogaus akims arba žmogaus akims su regos korekcijos optiniais prietaisais.

1 pastaba. DEW sistemos, nurodytos ML19 dalyje, apima sistemas, kurių galimybes lemia kontroliuojamas pritaikymas:

- a. Reikiamos energijos „lazerių“, kuriais naikinama panašiai kaip ir įprastine amunicija;
- b. Dalelių akceleratorių, formuojančių elektringų ar neutralių naikinamosios galios dalelių srautą;
- c. Didelio galingumo impulso arba vidutinio galingumo radijo dažnių srautų siūstuvai, sukuriantys pakankamai stiprius laukus, kad išvestų iš rikiuotės tolimo taikinio elektroninę grandinę.

2 pastaba. ML19 dalis apima šią įrangą, specialiai sukurtą DEW sistemoms:

- a. Pagrindinius energijos gamybos, kaupimo, įjungimo, galios palaikymo ar kuro naudojimo įrenginius;

▼ **M8**

ML19

2 pastaba. (tęsinys)

- b. Taikinio aptikimo ar nustatymo sistemos;
- c. Sistemos, kuriomis galima nustatyti taikiniui padarytą žalą, sunaikinimą ar veiksmo nutraukimą;
- d. Srauto valdymo, skleidimo ar nutaikymo įrangą;
- e. Įrenginius su kintamojo sukimosi srautu, skirtus operacijoms su greitai kintančiu taikiniu;
- f. Pritaikomąją optiką ir fazės jungiklius;
- g. Srovės injektorius neigiamų vandenilio jonų srautams;
- h. „Tinkamų naudoti kosmose“ akceleratorių komponentus;
- i. Neigiamų jonų srauto nukreipimo įrenginius;
- j. Įrenginius didelės galios jonų srautui kontroliuoti ir nukreipti;
- k. „Tinkamų naudoti kosmose“ įrenginių dangą, skirtą neigiamoms vandenilio izotopų srovėms neutralizuoti.

ML20

Kriogeninė ir „superlaidi“ įranga bei specialiai jai sukurti komponentai bei priedai:

- a. Įranga, specialiai sukurta arba suderinta taip, kad ją būtų galima įmontuoti karinėje žemės, jūrų, oro desanto ar kosmoso priemonėje, ir galinti veikti tai priemonei judant bei sukurti arba palaikyti temperatūrą, žemesnę nei $-170\text{ }^{\circ}\text{C}$ (103 K);

Pastaba. ML20 dalies a punktas apima mobiliąsias sistemas, į kurių sudėtį įeina priedai ar komponentai, pagaminti iš nemetalų arba elektrai nelaidžių medžiagų, pvz., plastmasės arba epoksidais impregnuotų medžiagų.

- b. „Superlaidi“ elektros įranga (rotacinės mašinos ir transformatoriai), specialiai sukurta arba sukonfigūruota taip, kad ją būtų galima įmontuoti karinėje žemės, jūrų, oro desanto ar kosmoso transporto priemonėje, ir galinti veikti transporto priemonei judant.

Pastaba. ML20 dalies b punktas netaikomas nuolatinės srovės hibridiniams vienpoliams generatoriams su vieno stiebo normalia metaline armatūra, kuri sukasi „superlaidžių“ apvijų sukurtame magnetiniame lauke, jeigu tos apvijos yra vieninteliai „superlaidūs“ komponentai, esantys generatoriuje.

ML21

„Programinė įranga“:

- a. „Programinė įranga“, specialiai sukurta ar modifikuota bet kuriam iš šių tikslų:
 1. ES bendrajame karinės įrangos sąraše nurodytos įrangos „kūrimui“, „gamybai“, eksploatavimui ar priežiūrai;
 2. ES bendrajame karinės įrangos sąraše nurodytų medžiagų „kūrimui“ ar „gamybai“ arba
 3. ES bendrajame karinės įrangos sąraše nurodytos „programinės įrangos“ „kūrimui“, „gamybai“, eksploatavimui ar priežiūrai.

▼ **M8**

ML21

(tęsinys)

- b. Specialioji „programinė įranga“, kuri nėra nurodyta ML21 dalies a punkte:
1. „Programinė įranga“, specialiai sukurta kariniam naudojimui ir specialiai sukurta kovinių ginklų sistemoms modeliuoti, imituoti ar įvertinti;
 2. „Programinė įranga“, specialiai sukurta kariniam naudojimui ir specialiai sukurta karinių operacijų scenarijams kurti ar imituoti;
 3. „Programinė įranga“, skirta nustatyti įprastinių, branduolinių, cheminių ar biologinių ginklų poveikį;
 4. „Programinė įranga“, specialiai sukurta kariniams tikslams ir specialiai sukurta taikyti vadovavimo, ryšių, kontrolės ir žvalgybos (C3I) arba vadovavimo, ryšių, kontrolės, kompiuterių ir žvalgybos (C4I) srityje;
- c. „Programinė įranga“, nenurodyta ML21 dalies a ar b punkte, specialiai sukurta ar modifikuota tam, kad sudarytų sąlygas naudoti įrangą, nenurodytą ES bendrajame karinės įrangos sąraše, vykdant tokias karines funkcijas, kurioms vykdyti naudojama įranga, nurodyta ES bendrajame karinės įrangos sąraše.

ML22

„Technologija“:

- a. ML22 dalies b punkte nenurodyta „technologija“, „reikalinga“ ES bendrajame karinės įrangos sąraše nurodytų objektų „kūrimui“, „gamybai“, eksploatavimui, įdiegimui, priežiūrai (tikrinimui), taisymui, kapitaliniam remontui ar atnaujinimui;
- b. „Technologija“:
1. „Technologija“, „reikalinga“ Europos Sąjungos bendrajame karinės įrangos sąraše nurodytų objektų, jų pilnų gamybos įrenginių kūrimui, komponentų surinkimui, eksploatavimui, priežiūrai ir remontui, net jeigu tokie gamybos įrenginių komponentai nėra nurodyti;
 2. „Technologija“, „reikalinga“ mažo kalibro ginklų „kūrimui“ ir „gamybai“, net jei ji naudojama mažo kalibro antikvarinių ginklų kopijoms gaminti;
 3. Nuo 2013 m. nebetaikoma;

NB. Žr. ML22 dalies a punktą dėl ML22 dalies b punkto 3 dalyje anksčiau nurodytos „technologijos“ sąvokos.
 4. Nuo 2013 m. nebetaikoma;

NB. Žr. ML22 dalies a punktą dėl ML22 dalies b punkto 4 dalyje anksčiau nurodytos „technologijos“ sąvokos.
 5. „Technologija“, „reikalinga“ tik „biokatalizatorių“, nurodytų ML7 dalies i punkto 1 papunktyje, naudojimui karinėse medžiagose-nešikliuose ar karinėse medžiagose.

1 pastaba. „Technologija“, „reikalinga“ ES bendrajame karinės įrangos sąraše nurodytų objektų „kūrimui“, „gamybai“, eksploatavimui, įdiegimui, priežiūrai (tikrinimui), taisymui, kapitaliniam remontui ar atnaujinimui, yra kontroliuojama net ir tada, kai naudojama ES bendrajame karinės įrangos sąraše nenurodytam objektui.

▼M8

ML22 b. 5. (tęsinys)

2 pastaba. ML22 dalis netaikoma:

- a. „Technologijai“, būtinai tų objektų, kurie nekontroliuojami arba kuriuos leidžiama eksportuoti, įdiegimui, veikimui, priežiūrai (tikrinimui) ar remontui;
- b. „Viešo naudojimo“ „technologijai“, skirtai „pagrindiniams moksliniams tyrimams“ arba patentų programoms reikalinga būtinausia informacija;
- c. „Technologijai“, skirtai nuolatiniam impulsui tiekti civilinio transporto įrenginiams magnetinės indukcijos būdu.

ŠIAME SĄRAŠE VARTOJAMŲ TERMINŲ APIBRĖŽTYS

Šiame sąrašė vartojamų terminų apibrėžtys pateikiamos abėcėlės tvarka.

1 pastaba. Apibrėžti terminai vartojami visame sąrašė. Nuorodos yra tik konsultacinio pobūdžio ir neturi poveikio sąrašė apibrėžtų terminų bendram vartojimui.

2 pastaba. Kai šiame sąvokų apibrėžčių sąrašė pateikti žodžiai ir terminai vartojami tik apibrėžta reikšmė, tai nurodoma juos išskiriant dvigubomis kabutėmis („“). Viengubomis kabutėmis (,) išskirtų terminų apibrėžtys pateikiamos techninėje pastaboje dėl atitinkamo objekto. Kitais atvejais žodžiai ir terminai vartojami bendrai priimtomis (žodyno) reikšmėmis.

ML11 „Automatinės vadovavimo ir kontrolės sistemos“

Elektroninės sistemos, kurias pasitelkus įvedama, tvarkoma ir perduodama informacija, būtina efektyviam grupuotės, pagrindinės rikiuotės, taktinės rikiuotės, dalinio, laivo, padalinio ar ginkluotės, kuriems vadovaujama, veikimui. To pasiekiamas naudojantis kompiuteriu ir kita specializuota aparatine įranga, sukurta padėti vykdyti karinio vadovavimo ir kontrolės organizavimo funkcijas. Automatinės vadovavimo ir kontrolės sistemos pagrindinės funkcijos: veiksmingas automatinis informacijos rinkimas, kaupimas, saugojimas ir tvarkymas; padėties bei aplinkybių, turinčių įtakos kovos veiksmų parengimui bei vykdymui, vaizdavimas; operatyviniai ir taktiniai skaičiavimai siekiant paskirstyti išteklius pajėgų grupuotėms arba kovos rikiuotės ar išskleidimo į kovos rikiuotę elementams atsižvelgiant į operacijos tikslą ar etapą; duomenų parengimas siekiant įvertinti situaciją ir priimti sprendimus bet kuriuo operacijos ar mūšio momentu; operacijų imitacija kompiuteriu.

ML10 „Bepilotis orlaivis“ („UAV“)

Bet koks „orlaivis“, galintis pradėti skrydį bei tęsti kontroliuojamą skrydį ir navigaciją, orlaivyje nesant žmogui.

ML 17 „Biblioteka“ (parametrinė techninė duomenų bazė)

Techninės informacijos rinkinys, kuriuo remiantis gali būti pagerintas atitinkamų sistemų, įrangos ar komponentų veikimas.

ML7, 22 „Biokatalizatoriai“

„Fermentai (enzimai)“, skirti konkrečioms cheminėms arba biocheminėms reakcijoms arba kiti biologiniai junginiai, kurie jungiasi su KNM medžiagomis ir pagreitina jų suardymą.

▼ **M8**Techninė pastaba.

„Fermentai (enzimai)“ – konkrečių cheminių arba biocheminių reakcijų „biokatalizatoriai“.

ML7

„Biologinės medžiagos“

Patogenai arba toksinai, parinkti arba modifikuoti (pvz., keičiant grynumą, laikymo ilgalaikiškumą, kenksmingumą, pasklidimo charakteristikas arba atsparumą ultravioletinei spinduliutei), siekiant žaloti žmones ar gyvūnus, gadinti įrangą, kenkti derliui arba aplinkai.

ML7

„Biopolimerai“

Biologinės makromolekulės:

- Fermentai (enzimai), skirti konkrečioms cheminėms arba biocheminėms reakcijoms;
- Anti-idiotipiniai, monokloniniai ar polikloniniai antikūnai;
- Specialiai sukurti ar specialiai apdoroti „receptoriai“.

Techninė pastaba.

1. „Anti-idiotipiniai antikūnai“ – antikūnai, kurie jungiasi prie konkrečių kitų antikūnų antigenų jungimosi vietų;

2. „Monokloniniai antikūnai“ – proteinai, kurie jungiasi prie antigeno vietos ir kuriuos gamina vienas ląstelių klonas;

3. „Polikloniniai antikūnai“ – proteinų, kurie jungiasi prie konkretaus antigeno ir kuriuos gamina keli ląstelių klonai, mišinys;

4. „Receptoriai“ – biologinės makromolekulinės struktūros, galinčios jungti ligandus, kurių jungimas daro poveikį fiziologinėms funkcijoms.

ML17

„Branduoliniai reaktoriai“

Apima objektus, esančius reaktoriaus korpuse arba tiesiogiai į jį įdedamus, įrangą, kuri valdo galios lygį aktyviojoje srityje, ir komponentus, kurie paprastai talpina ar tiesiogiai liečiasi su aktyviąja „branduolinio reaktoriaus“ sritimi arba valdo pirminį reaktoriaus šilumnešį.

ML4, 10

„Civiliniai orlaiviai“

„Orlaiviai“, vienos ar daugiau ES valstybių narių arba Vasenaro susitarime dalyvaujančių valstybių civilinės aviacijos kompetentingų institucijų pagal paskirtį įrašyti į paskelbtus tinkamumo skraidyti pažymėjimų sąrašus, skirti skraidyti komerciniais civiliniais vidaus ir tarptautiniais maršrutais arba naudoti teisėtais civiliniais, asmeniniais arba verslo tikslais.

ML 1

„Deaktyvuoti šaunamieji ginklai“

Šaunamasis ginklas, kuris, laikantis ES valstybės narės arba Vasenaro susitarime dalyvaujančios valstybės nacionalinės valdžios institucijos apibrėžtų procesų, buvo padarytas neveikiančiu, kad iš jo nebūtų galima iššauti jokio sviedinio. Šiais procesais visam laikui modifikuojami esminiai to šaunamojo ginklo elementai. Pagal nacionalinius įstatymus ir teisės aktus, šaunamojo ginklo deaktyvavimas gali būti tvirtinamas kompetentingos valdžios institucijos išduotu sertifikatu ir gali būti pažymėtas ant šaunamojo ginklo esminės dalies dedamu spaudu.

▼ **M8**

ML 10	<p>„Dirižablis“</p> <p>Variklio varoma oro transporto priemonė, kurioje pakilimui naudojamos už orą lengvesnės dujos (dažniausiai helis, anksčiau – vandenilis).</p>
ML7	<p>„Ekspresijos vektoriai“</p> <p>Pernešėjai (pvz., plazmidės ar virusai), naudojami genetinei medžiagai įterpti į priimančiąsias ląsteles.</p>
ML 8	<p>„Energetinės medžiagos“</p> <p>Medžiagos ar mišiniai, kurie chemiškai reaguoja išskirdami energiją, reikalingą taikant juos pagal paskirtį. „Sprogstamosios medžiagos“, „pirotechnika“ ir „svaidomieji sprogmenys“ priklauso „energetinių medžiagų“ poklasiams.</p>
ML 11	<p>„Erdvėlaiviai“</p> <p>Aktyvieji ir pasyvieji palydovai arba kosminiai zondai.</p>
ML17	<p>„Galutiniai vykdymo įtaisai“</p> <p>Griebtuvai, „aktyvieji įrankiniai įtaisai“ ir bet kurios kitos įrankinės priemonės, kurios yra įdedamos į „roboto“ manipulatoriaus rankos laikiklinį antgalį.</p> <p><i>Techninė pastaba.</i></p> <p>„Aktyvieji įrankiniai įtaisai“ – įtaisai, naudojami suteikti ruošiniui judesio jėgą, apdorojimo energiją arba judesio kryptį.</p>
ML18, 21, 22	<p>„Gamyba“</p> <p>Visi gamybos etapai, pavyzdžiui, gamybos technologija, gaminimas, integravimas, surinkimas (montavimas), tikrinimas, bandymas, kokybės laidavimas.</p>
ML17 21, 22	<p>„Kūrimas“</p> <p>Visi etapai prieš serijinę gamybą, pavyzdžiui, projektavimas, projekto tyrimas, projekto analizė, projekto koncepcijos, prototipų surinkimas ir bandymai, bandomosios gamybos schemas, projektavimo duomenys, projektavimo duomenų transformavimo į gaminį procesas, konfigūracijos projektavimas, tarpusavio funkciškumo projektavimas, išdėstymas.</p>
ML 17	<p>„Kuro elementas“</p> <p>Elektrocheminis prietaisas, kuris paverčia cheminę energiją tiesiogiai nuolatine elektros srove, naudodamas kurą iš išorėje esančio šaltinio.</p>
ML9, 19	<p>„Lazeris“</p> <p>Objektas, kuriuo sukuriama šviesa, kuriai būdingas erdvinis ir laikinis koherentiškumas, ją sustiprinant priverstine spinduliute.</p>

▼ **M8**

ML7	<p>„Medžiagos riaušėms malšinti“</p> <p>Medžiagos, kurios, numatomomis sąlygomis naudojant riaušėms malšinti, žmonėms sparčiai sukelia jutiminį suerzinimą arba pasižymi neutralizuojančiu fiziniu poveikiu, kuris baigiasi netrukus po to, kai baigiasi tų medžiagų poveikis. (Ašarinės dujos priklauso "medžiagų riaušėms malšinti" pogrupiui.)</p>
ML 21	<p>„Mikroprograma“</p> <p>Elementariųjų komandų seka, laikoma specialioje atmintinėje, kurių vykdymas yra pradėdamas įvedant atskaitos komandą į komandų registrą.</p>
ML8, 10, 14	<p>„Orlaiviai“</p> <p>Skraidomieji aparatai su fiksuotaisiais arba su pasukamaisiais sparnais, besisukančiais sparnais (sraigtasparnis), su pasviruoju ar su pasviraisiais sparnais.</p>
ML22	<p>„Pagrindiniai moksliniai tyrimai“</p> <p>Eksperimentinis arba teorinis darbas, kurio pagrindinis tikslas – įgyti naujų žinių apie pagrindinius reiškinų principus arba stebimus faktus, ir kuriuo nebūtinai pirmiausia siekiama konkrečių praktinių tikslų ar uždavinių sprendimo.</p>
ML15	<p>„Pirmosios kartos vaizdo stiprinimo elektroniniai vamzdeliai“</p> <p>Elektrostatinio židinio vamzdeliai, kuriuose naudojamas įvesties ir išvesties šviesolaidinės arba stiklo plokštės, daugiašarmiai fotokatodai (S-20 arba S-25), bet ne mikrokanalinių plokštelių stiprintuvai.</p>
ML8	<p>„Pirmtakai“</p> <p>Medžiagos, naudojamos sprogtamuosiuose junginiuose, siekiant pagerinti jų savybes.</p>
ML4, 8	<p>„Pirotechnika“</p> <p>Kietųjų ir skystųjų degalų ir oksiduojančiųjų medžiagų mišiniai, kuriuos uždegus vyksta energetinė cheminė reakcija, kurios apimtis kontroliuojama ir kuria siekiama užtikrinti konkretų vėlinimą arba išskirti šilumos, dūmų, matomos šviesos, infraraudonųjų spindulių kiekius ar sukelti tam tikro stiprumo triukšmą. Piroforika – pirotechnikos poklasis, į kurį neįeina oksiduojančiosios medžiagos, tačiau kuriam priklausančios medžiagos užsidega nuo sąlyčio su oru.</p>
ML13	<p>„Pluoštinės ar gijinės medžiagos“</p> <p>Apima:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Tolydžiuosius viengijus siūlus; b. Tolydžiuosius verpalus ir pusverpalus; c. Juostas, audinius, atsitiktinai išsidėsčiusius plaušus ir kaspinus; d. Smulkintą pluoštą, štapelinį pluoštą ir koherentines pluoštines dangas;

▼ **M8**

	e. Monokristalinius arba polikristalinius bet kokio ilgio adatinčius darinius;
	f. Aromatinę poliamidinę celiuliozę.
ML8	„Priedai“ Medžiagos, naudojamos sprogstamuosiuose junginiuose, siekiant pagerinti jų savybes.
ML 21	„Programa“ Komandų seka, skirta pateikti arba pakeisti procesą pavidalu, tinkamu elektroniniam kompiuteriui vykdyti.
ML21	„Programinė įranga“ Vienos ar daugiau „programų“ arba „mikroprogramų“ rinkinys, įrašytas bet kokioje fizinėje laikmenoje.
ML22	„Reikalinga“ Kai tai taikoma „technologijai“, apibūdina tik tas „technologijos“ dalis, kurios yra ypač svarbios, norint pasiekti ar išplėsti valdomo vykdymo lygį, charakteristikas arba funkcijas. Tokia „reikalinga“ „technologija“ gali būti naudojama skirtinguose produktuose.
ML17	„Robotas“ Manipuliavimo mechanizmas, kuris gali judėti tolygia trajektorija arba iš vienos vietos į kitą ir kuriame gali būti naudojami jutikliai; jis turi visas toliau išvardytas charakteristikas: <ul style="list-style-type: none"> a. Yra daugiafunkcinis; b. Judėdamas trimatėje erdvėje gali išdėlioti ar orientuoti medžiagas, dalis, įrankius arba specialius prietaisus; c. Jungia tris ar daugiau uždarojo ar atvirojo kontūro valdomuosius įtaisus, kurie gali turėti žingsninius variklius ir d. Pasižymi „vartotojui prieinamu programuojamumu“ naudodami mokymo ir atkūrimo būdą arba elektroninį kompiuterį, kuriuo gali būti programuojamasis loginis valdiklis, t. y. be mechaninio įsikišimo. <p>„Vartotojui prieinamas programuojamumas“ – galimybė, leidžianti vartotojui papildyti, modifikuoti arba pakeisti „programas“ visomis priemonėmis, išskyrus toliau išvardytas priemones:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. fizinis montažo ar vidinių sujungimų keitimas; arba b. funkcinių reguliatorių nustatymas, įskaitant parametrų įvedimą.

Pastaba. Pirmiau pateikta apibrėžtis neapima toliau išvardytų prietaisų:

1. Manipuliavimo mechanizmų, kurie yra valdomi tik rankiniu būdu ar nuotolinio operatoriaus;
2. Fiksuotosios sekos manipuliavimo mechanizmų, kurie yra automatiniai judamieji įtaisai, veikiantys pagal mechaniškai fiksuotus programuotus judesius. Programa yra mechaniškai apribota fiksuotais stabdymo įtaisais, pavyzdžiui, kaiščiais arba krumpliaraciais. Judesių seka ir trajektorijų ar kampų pasirinkimas nėra valdomi ar keičiami mechaninėmis, elektroninėmis ar elektrinėmis priemonėmis;

▼ **M8**

3. *Fiksuotosios sekos manipuliavimo mechanizmų, kurie yra automatiniai judamieji įtaisai, veikiantys pagal mechaniškai fiksuotus programuotus judesius. Programa yra mechaniškai apribota fiksuotais, bet derinamais stabdymo įtaisais, pavyzdžiui, kaiščiais arba krumpliaračiais. Judesių seka ir trajektorijų ar kampų pasirinkimas yra keičiami pagal fiksuotos programos trafaretą. Programos modelio variantai arba modifikacijos (pvz., kaiščių ar krumpliaračių keitimai) viena ar daugiau judesio ašių yra atliekami naudojant tik mechanines operacijas;*
4. *Fiksuotosios sekos manipuliavimo mechanizmų, kurie yra automatiniai judamieji įtaisai, veikiantys pagal mechaniškai fiksuotus programuotus judesius. Programa yra keičiama, tačiau seka yra vykdoma tik dvipoliais signalais iš mechaniškai fiksuotų elektrinių dvipolių prietaisų arba derinamų stabdymo įtaisų;*
5. *Krovimo į rietuvą kranų, apibrėžtų kaip stačiakampių koordinatinių manipuliatorių sistemos, pagamintų kaip ištisinė stacioji kaiščių laikiklių įrenginio dalis ir sukurtų parinkti šių kaiščių išdėstymą, kuris yra išsaugomas arba jį galima naujai pasirinkti.*

ML8, 18

„Sprogstamosios medžiagos“

Apima objektus, esančius reaktoriaus korpuse arba tiesiogiai į jį įdedamus, įrangą, kuri valdo galios lygį aktyviojoje srityje, ir komponentus, kurie paprastai talpina ar tiesiogiai liečiasi su aktyviąja „branduolinio reaktoriaus“ sritimi arba valdo pirminį reaktoriaus šilumnešį.

ML20

„Superlaidžios“

Medžiagos (t. y. metalai, lydiniai arba junginiai), kurių elektrinė varža gali išnykti (t. y. kurių savitasis elektrinis laidis gali tapti begalinis ir kuriuo gali tekėti labai didelės srovės, nesukurdamos Džaulio šilumos).

Tam tikros „superlaidžiosios“ medžiagos „kritinė temperatūra“ (kartais vadinama fazinio virsmo temperatūra) yra temperatūra, kuriai esant išnyksta tos medžiagos nuolatinės srovės varža.

Techninė pastaba.

Bet kokios medžiagos „superlaidžioji“ būseną apibūdinama „krizine temperatūra“, kriziniu magnetiniu lauku, kuris priklauso nuo temperatūros, ir kriziniu srovės tankiu, kuris priklauso ir nuo magnetinio lauko, ir nuo temperatūros.

ML8

„Svaidomosios medžiagos“

Cheminės medžiagos ar mišiniai, kurie chemiškai reaguoja išskirdami didelį kontroliuojamos apimties karštų dujų kiekį, skirtą mechaniniam darbui atlikti.

▼ **M8**

- ML22 „Technologija“
- Konkreči informacija, būtina „kūrimui“, „gamybai“, eksploatavimui, įdiegimui, priežiūrai (tikrinimui), taisymui, kapitaliniam remontui ar atnaujinimui. Ši informacija pateikiama kaip „techniniai duomenys“ ar kaip „techninė pagalba“. Su ES bendroju karinės įrangos sąrašu susijusi nurodyta „technologija“ yra apibrėžta ML22 dalyje.
- Techninė pastaba.
1. „Techniniai duomenys“ gali būti projektai, planai, diagramos, modeliai, formulės, lentelės, techniniai projektai ir techninės sąlygos, vadovai ir instrukcijos, parašyti ar įrašyti į laikmenas ar prietaisus, pavyzdžiui, diskai, juostos, pastoviosios atmintinės.
 2. „Techninė pagalba“ gali būti instrukcijos, gebėjimai, mokymas, darbinės žinios, konsultavimo paslaugos. „Techninė pagalba“ gali apimti „techninių duomenų“ perdavimą.
- ML19 „Tinkamas naudoti kosmose“
- Sukurtas, pagamintas arba atlikus sėkmingus bandymus pripažintas tinkamu eksploatuoti didesniame nei 100 km aukštyje virš Žemės paviršiaus.
- Pastaba. Nustatymas, kad gaminys yra „tinkamas naudoti kosmose“ atlikus bandymus nereiškia, kad kiti tos pačios gamybos linijos ar serijos gaminiai yra „tinkami naudoti kosmose“, jeigu jie nebuvo atskirai išbandyti.
- ML10 „Už orą lengvesni skraidomieji aparatai“
- Balionai ir „dirizabliai“, kuriuose pakilimui naudojamas karštas oras ar lengvesnės už orą dujos, pavyzdžiui, helis ar vandenilis.
- ML22 „Viešo naudojimo“
- Tai „technologija“ arba „programinė įranga“, kuria leidžiama naudotis neapribojant tolesnio jos platinimo.
- Pastaba. Autorių teisių apribojimai nereiškia, kad „technologija“ arba „programinė įranga“ nėra „viešo naudojimo“.